Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 30 МАЙ, 1987 ШУ. ★ № 65 (7411). ★ Мах 3 кеп.

ЯХЬА ДНЕВНИК

ЛаьрхIар кхоачашду

Укх шера тIаийца декхараш толамца кхоачашш тIехкхоачашш дара шоай еррига таронаш оарцагIъяьхай Назрановски маькх еча завода болхлоша. Цар тоаю маькха - булочни изделеш хьаяра технологи, шерра юкъекхухь хьалхалаттарий опыти дикагIйола балха методаши, дIадаькхад къахьегамен производственнии дисциплина телхаелга.

Деррига техникоэкономически хьонкхамий биъ бетта задани а тIехкхоачашйир цо. Паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа маьхалъяьккхар бIаь эзар сома маьха булочни изделеш, хьовла, кхыйола продукци. Заданел совгIа арахийцар 68 эзар сом мах бола товарни продукци.

Договорни декхараш а дизза кхоачашдаьд завода коллективо. Къахьегама овсарле лакхъяра биъ бетта задани тIехкхоачашъяьй. Арахецача продукцега дIабода мах лохбарах, кхом барен хьурмат дарен режим чIоагIъярах планагIа лаьрхIачул совгIа 96 эзар сом пайда баьб укх шера предприяте болхлоша.

Уж толамаш доахача белгалбаьнна итташ болхлой ба заводе. Царех ба маькх йоттар Оздоева Диба, хьоар ловсар Измайлова Тамара, укладчица Бериханова Лида, грузчик Нагоев Ахьмад, кочегар Парчиев Хьажбикар, кхы дуккха бараш.

★

Деша дай бац

Октябра 70 шу дизара Нохч - ГIалгIай гIишлон управлене коллективо, дош деннадар генподря д а г I а лаьрхIачул совгIа 280 эзар сома маьха гIишлон балхаш де, къахьегама овсарле соахка хинначул 6,1 процент лакхъе, арахецача продукцега дIабода мах ах процент лох а беш, 125 эзар сом кходе, 212 тонн цемент, 28 тонн листах дола аьшк, 138 кубически метр хьун материалаш, 146 эзар киловатт - сахьат электроэнерги кхое.

Чакхбоалаш латт укх юбилейни шера хьалхара пхи бутт. Итогаша хьахьонкхачох, тIанийцача декхарий цхьаккха пункт яц цар кхоачашъеш, дукха декхар тIадисад. ГенподрядагIа дIабахача биъ бетта кхоачаш ца деш дисад цаIн ахн миллион сома маьха гIишлон - монтажни балхаш, хIаьта шоай низаца кхоачаш ца деш дисараш цхьа миллион сом мах болаш да.

Къахьегама овсарле лакхъяра план 97 процент мара кхоачашъяьяц. ГIишлон балхашка дIабода мах лохбарен пайда барен заданеш а кхоачашъяц цо.

Ер шу доладелча денз тIехьаюсаш хьайоагIа ЧИУС цхьайтта гIишлон - монтажни управлене коллектив. Царна юкъе а эггара вогIа хьокхамаш дарех я Гелисханов Хьажбикара кулг а л д е ч а СМУ-9, Яндаров Руслан керте латтача СМУ-2 коллективаш. Иштта эсала болх беш я Шадыжев Идриса кулгалдеча домостроительни комбината коллектив а.

ВАРШАВСКИ ДОГОВОРА ЮКЪЕ ДАКЪАЛОАЦАЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕНИЙ ПОЛИТИЧЕСКИ КОНСУЛЬТАТИВНИ КОМИТЕТА СОВЕЩАНИ

БЕРЛИН, 29 май. (ТАСС). Тахан Германски Демократически Республика столице болх дIаболабир Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений Политически консультативни комитета аргIанарча совещане.

Совещане дакъа лоацаш ба:

Болгаре Халкъа Республикагара — Т. Живков — Болгарски коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь, Болгаре Халкъа Республика Паччахьалкхен совета Председатель, делегацена керте латтар; Г. Атанасов — БКП ЦК Политбюро член, НРБ Министрий Совета Председатель: Д. Джуров — БКП ЦК Политбюро член, НРБ халкъа оборона министр; М. Балев — БКП ЦК Политбюро член, БКП ЦК секретарь; П. Младенов — БКП ЦК Политбюро член, НРБ кхыча мехкашцарча гIулакхий министр;

Венгерски Халкъа Республикагара — Я. Кадар— Венгерски социалистически болхлой парте Генеральни секретарь, делегацена керте латтар; Д. Лазар, — ВСРП ЦК Политбюро член, ВНР Министрий Совета Председатель; М. Сюреш — ВСРП ЦК секретарь; П. Варкони — ВСРП ЦК член, ВНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр; Ф. Карпати — ВСРП ЦК член, ВНР оборона министр;

Германски Демократически Республикагара — Э. Хонеккер — Германе Социалистически едини парте ЦК Генеральни секретарь, Германски Демократически Республика Паччахьалкхен совета Председатель, делегацена керте латтар; В. Штоф — СЕПГ ЦК Политбюро член, ГДР Министрий Совета Председатель; Г. Аксен — СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь; Э. Кренц — СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь, ГДР Паччахьалкхен совета Председатела заместитель: Г. Кесслер — СЕПГ ЦК Политбюро член, къаман оборона министр; Г. Миттаг — СЕПГ ЦК Политбюро член, СЕПГ ЦК секретарь, ГДР Паччахьалкхен совета Председатела заместитель; О. Фишер—СЕПГ ЦК член, ГДР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр;

Польски Халкъа Республикагара — В. Ярузельский — Польски объединенни болхлой парте ЦК Хьалхара секретарь, Польски Халкъа Республика Паччахьалкхен совета Председатель, делегацена керте латтар; З. Месснер — ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР Министрий Совета Председатель; Ю. Чирек — ПОРП ЦК Политбюро член, ПОРП ЦК секретарь; М. Ожеховский— ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр; Ф. Сивицкий — ПОРП ЦК Политбюро член, ПНР къаман оборона министр;

Румыне Социалистически Республикагара — Н. Чаушеску — Румынски коммунистически парте Генеральни секретарь, Румыне Социалистически Республика Президент, делегацена керте латтар; К. Дэскалеску — РКП ЦК Политисполкома член, СРР правительства Премьер - Министр; И. Стоян — РКП ЦК Политисполкома членалла кандидат, РКП ЦК секретарь; В. Миля — РКП ЦК Политисполкома членалла кандидат, СРР къаман оборона министр; И. Тоту — РКП ЦК член, СРР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр; Г. Каранфил — ГДР-ра СРР посол;

Советски Социалистически Республикай Союзагара — М. С. Горбачев — КПСС ЦК Генеральни секретарь, делегацена керте латтар; А. А. Громыко — КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель; Н. И. Рыжков — КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель; Э. А. Шеварднадзе —КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр; С. Л. Соколов — КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, СССР оборона министр; В. А. Медведев — КПСС ЦК секретарь;

Чехословацки Социалистически Республикагара — Г. Гусак — Чехословаке Коммунистически парте ЦК Генеральни секретарь, Чехословацки Социалистически Республика Президент, делегацена керте латтар; Л. Штроугал — КПЧ ЦК Президиума член, ЧССР правительства Председатель; В. Биляк — КПЧ ЦК Президиума член, КПЧ ЦК секретарь; М. Якеш — КПЧ ЦК Президиума член, КПЧ ЦК секретарь, Б. Хнеупек — КПЧ ЦК член, ЧССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр; М. Вацлавик —КПЧ ЦК член, ЧССР къаман оборона министр;

Совещане балха иштта дакъа лоацаш ба Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений ВIашагIтехача герзашцарча низий главнокомандующи, Советски Союза Маршал В. Г. Куликови, Политически консультивни комитета Генеральни секретарь, ГДР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра хьалхара заместитель Г. Кроликовскийи.

Совещани хьайиллар лоацца моаршал хоатташ къамаьл даьча Э. Хонеккера.

Кхо заседани хилар, царна аргI-аргIагIа председателал дир СССР делегацена керте латтача М. С. Горбачева, ЧССР делегацена керте латтача Г. Гусака, НРБ делегацена керте латтача Т. Живкова. Къамаьлаш дир новкъосташа М. С. Горбачева, В. Ярузельске, Я. Кадара, Н. Чаушескус, Т. Живкова, Г. Гусака, Э. Хонеккера.

ДоттагIалени новкъостащха цхьана гIулакхаш леладарен хьале дIайодача Политически консультативни комитета совещане дувц Европерча, иштта бIарччача дунен тIарча а хьалага, цун даькъе, ядерни тIом ца хилийтара, ядерни герз дехкара хьаддача де дезарашка довлара, Европера кхохкам мелбара, юкъара европейски процесс дегIахувлара дешашка, милитаризми низбара культи харцъю керда политически уйла чIоагIъяра, кIийлен тIа дунен халкъашта юкъерча отношенешта перестройка яра тIехьарча къовсама декхараш.

Иштта дувцаш да Варшавски Договора доазошка кхы дIахо арахьарполитически вIашн леладу гIулакхаш чIоагIдара, арахьарполитически цхьана кхоачашъе езаш хьаэттача акцей хьакъехьа барт бола дешаш.

Политически консультативни комитет дIахо болх беш я.

* * *

БЕРЛИН, 29 май. (ТАСС). Тахан укхаза болх чакхбаьккхаб Варшавски Договора юкъе дакъалоацача паччахьалкхений Политически консультативни комитета совещане.

Венгерски социалистически болхлой парте Генеральни секретара Я. Кадара председателал а деш тIеххьара заседани йолаш кIал кулгаш яздаьд «Варшавски Договора юкъе дакъалоацача паччахьалкхений военни доктрина хьакъехьарча» документа.

Документа кIал кулгаш яздаьд:

Болгаре Халкъа Республикана хьалхара — Т. Живкова; Венгерски Халкъа Республикана хьалхара — Я. Кадара; Германски Демократически Республикана хьалхара — Э. Хонеккера; Польски Халкъа Республикана хьалхара — В. Ярузельске, Румыне Социалистически Республикана хьалхара — Н. Чаушескус; Советски Социалистически Республикай Союза хьалхара — М. С. Горбачева; Чехословацки Социалистически Республикана хьалхара — Г. Гусака.

ТIанийцай иштта Совещане коммюнике.

ДоттагIалени новкъостаща цхьана гIулакхаш леладарен хьале чакхъяьннача совещане хьахьекхар дийцача дешашта цхьатарра уйла йолаш берригаш а хилар.

Доакъар дукхагIа хилийтара

САТИЙНА ДАГIА ЙИШ ЯЦ

РЕЙД

Йоккха моттиг дIалаьцай Назрановски районе доакъара кхееча культураша. Дукхьал силоса дIайийна хьажкIаш 2224 гектар я. Силос хьаьнагIа хургйолаш генараш дIадийнад царца. ДIадахача шера цу тайпара вIашагIъэяь культураш 240 гектара тIа мара йийнаяцар.

Дикка моттиг дIалоаваргья доакъара база чIоагIъеча доакъара свеклаша а. 500 гектара тIа хургья уж. 440 гектара тIа астрахански технологегIа дIайийнай, гербицид а тохаш, коартолашта мо харшаш а доахаш. Ахархоша дош деннад план 500 центнер йолаш, хIара гектара тIара 700 центнер чуя. ДIалаьрхIача хIара Iатта 6,5 тонн кхоач уж, план 5 тонн йолаш. Уж кхееш мел вар подрядагIа болх беш ва.

Хьувкъаш йоагIа доккхийча кхашка люцерна, райграс, кхыйола баьцаш. Укх деношка яхар мо чуэца йолаергья доакъара лаьрхIа кенаца вIашагIъэяь дIайийна горох. Хьакха йолаяьй рапс. Мукъадаьнначa лаьтташка дIаюврггья доакъара лаьрхIа культураш.

Йол Iалашъергья цонашкара, даьгIенашкара. КIезига дац цар дIалаьца лаьтта. Лоамашкара дараш лаьрхIача — 29 эзар гектар совгIа. Уж тоадара укх шера 580 эзар сом хьахийцад РАПОна. Цун чотагIа цонашкара, даьгIенашкара кхерий, кIотаргаш дIайоахаргья, макхаш доахаргда, баьций ги тоссаргда.

ХIанзарчоа дукхагIа дагайоахкараш лоамашкара даьгIенаш я. ХIана аьлча, лерттIа пайда ийбаьбац цу берка теча ганзах. Вешта, хIанз-м кIезиг-дукха тохаденнад боахамаш. «Назрановский» совхоз ший 2000 устагIа цига хьалбига лерхIаш я. Жа Iушта 6 лагерь йидла, 25 сага лаьрххIа столови хьалъе, лаьтташ кийчде, хьастапiкара хий дIахьа чудилла, аьнна цига яхийта лаьрххIа мехотряд вIашагIъеллай. ХIаьта а хьалхара гIа мара бац из.

Дика хьувкъаш йоагIа доакъара культураш. Хьежар тхо уж чуэцара мишта кийчлу «Назрановский» совхоз. Доакъар Iалашдара подрядни бригадаш, звеньяш вIашагIъехкай укхаза. Договораш оттадаьд. Тоаьчул тIехьагIа болх мишта бу а хьежа, кийча латт баьцаш хьокха еррига техника. ЦIенъяьй силос чуйоллара йола траншеяш, гонахьа картащ яьй аргIаш латта дезача моттигашта. Кийчъяьй фодетташ йол йокъаю вентиляторaш. Хьалде доладаьд йол дIаоттаергйола отар. Цу чу пхи бIаь тонн доакъар хургда. Болх бе кийча я прессподборщикаш.

Иштта кийчо яьй доакъар чуэцара «40 лет Октября» яхача совхозе а.

Цигара даьлча «Маяке» долх тхо. Сатем ба цу боахаме. Доакъар Iалашду ха хIанз а гаьна йолаш санна хеталу укхазара сурт бIаргадайча. Доакъар чуэцача йиъ комбайнах кийча я ала мегаргдолаш цаI мара яц. ВIашагIъехкаяц подрядни звенош, бригадаш, къоастабаьбац доакъар чуэцара оарцагIбаха беза нах; царца договораш оттадаьдац. Хетаргахьа, дицденнад «Маяка» кулгалхошта укх шера Iана юкъе доакъар кхоача а денна, из лоалахошкара декхаш шоаш леладаьр, из бахьан долаш шура дIаялара план кхоачаш ца еш йиса хилар.

Сатийна вагIа йиш йолаш ха яц хIанзаръяр. Нах, еррига таронаш оарцагIа а яьха, хIара ферма мел эшача дикача доакъарца Iалашъе еза.

М. ПАРЧИЕВ,
Назрановски района халкъа тIахьожама комитета инспектор.

Х. КОСТОЕВ,
«Назрановский» совхоза Аьлтий-Юртарча отделене ферма заведующи.

М. ЗАНГИЕВ,
тха собкор.

БАКЪДОЛЧА ДЕША НИЗ

Вахаргара, цун реальни проблемашкара, перестройка процессе хьахулача кердача ситуацешкара дIаволавалар—цунца гу шоай декхар мехка лектораштеи пропагандисташтеи. Шоай балха чулоацам, формаши методаши овлангара хувца а хувцаш, парте стратегически никъ хьинаре дIакхахьа гIерт уж. Цох лаьца дийцар 28 мае Москве, Йоккхача Кремлевски дворецe дIахо болх беш хиннача «Знание» яхача Ерригсоюзни общества IX съезда делегаташа.

Съезде дIайолаелар дискусси. Цунна юкъе дакъа лоацаш бараша теркам тIабохийт къоастаянза йолча проблемашта, политически Iилман знаней пропаганда кхы а тоаяра, КПСС XXVII съезда решенеш толаме кхоачашъяра тIаерзаяь хьадда йола предложенеш увттаю.

Вахара дерригача доакъошка толам болаш йола устни пропаганда керда яккхара наькъаш дувцаш дар Армене «Знание» общества правлене председатела Армянски ССР Iилмай Академе президента академика **В. А. Амбарцумяна** даь къамаьл. Лекцей дикал лакхъянза яргйоацаш хиларах уйла еш, цо шеко йоацаш аьлар цкъа во даьча къамаьло дIадоаду ткъозза дика даьр.

Общества болх хIанзма боаггIара дика ца хилара бахьан дувцаш, Iилманхочо белгалдаькхар бухсоцаш хьахулар валовой лоархIаш а дукхала тIакхувш а хилар. Цо хьадда дола масала доаладир. «Знание» республикански обществана юкъе ва хIанз 20 эзар саг, бакъда, оратора хетачогIа, хIанзарча хано дIадехарий боарамагIа е духхьал магийташ хилара боарамагIа а лекцеш еша низ болаш берригаш а бац. Во лекцеш хулийтаргйоаца система оттае еза ха кхаьчай.

Миллионаш болча наха знанеш ялара чIоагIа беркате тIакхувш хилар доккха баркал ала безам оттийташ да, аьлар УССР писателий Союза правлене секретара **Б. И. Олейника.** Доккха баркал ала доагIа хьехархошта, лорашта, ялат кхедерашта, чIоагIа керттера болх берашта, хьаькъале дар, беркате дар, массе а хана хургдар доаржадара шоай мукъа ха ца кхоерашта.

Бакъда тешаме а шоаш кхо ца беш а знаней гIулакх деш боахкарашта юкъе кIезига бац лекторски балха тIехь йола материальни хьаштхилара принцип сом даккхара тIакхувча оттаяьраш а. Иштта чарна керттера да дукхагIа выступленеш елга, хIаьта цар дикал шоллагIдола гIулакх хет царна. Гой хьахилар, знанеш йовзийтара форма цкъаза аудиторе таханарча боарамагIа хила ма йоагIара ца хулга.

Кагирхошта юкъе беча пропагандистски балха лоархIамах дийцар СССР Госпрофобра председатела заместитела **Т. В. Главака.** ХIара шера тIехь - тIехьа боккхагIа хул хIанзе а гаьна доацача XXI бIаьшерен боарамагIа ма йоагIара йола квалифицированни кадрай резерва школа хиларах тарра йолча профессионально - технически образоване приоритетни лоархIам. Болхлой класса ма йоагIара йола смена хьахилийтар лоархIамера паччахьалкхен декхар да, «Знание» обществас дакъа ца лоацаш кхоачашдулургдолаш а дац. Дукхха бола боккхий Iилманхой ба цу балха юкъе дакъа лоацаш. Бакъда профтехобразоване системе лекционни пропаганда бокъонца йола перестройка дIайолаеннаяц.

ВЦСПС секретара **В. М. Мишина** аьлар къахьегача коллективашкеи культурно-просветительни учрежденешкеи хадданза хьахул лектореш, халкъа университеташ, общественно - политически клубаш, эшаш йола объединенеш. Бакъда профсоюзаша хIанз ледара влияни ю лекционни балха характеран чулоацаман.

Эстонски ССР «Знание» общества балха тIарча перестройках дийцар цун правлене председатела, республика Iилмай Академе вице-президента **А. А. Кеернас.** Цо аьлар, укхаза лекторски знаней аттестаци хиннай, тайп - тайпара категореш йолча наха цIенхашттагIеи хьаддаи дифференционни гIулакх де йиш хулийта аудиторей паспорташ оттадаьд. Къахьегача коллективай социальни заказаш кхоачашдара никъ хьийхар республикерча лекцеш вIаштIехьйоахарий институто Эстоне массе регионашка даьча социальни тохкамаша. Цунца цхьана ораторо йийцар дIахьалхашка дахара новкъарло еш йола проблемаш а. Царех цаI лекторски кадраш къалуш, керда кьона творчески яраш ца тоъаш хилар я.

Академика **А. А. Самарске** йистар 70 шерашка вай мехка хиннача сеца латтара явленей юкъ вайна долла хIама дулургда аьнна тегаш хиннача ший тайпарча хьалаца. Цу тайпара хIаман йоакхо йоацаш, сатийна хилар бахьан долаш хьахилар дукха проблемаш — экономически, экологически, социальни — цхьаяраш уж хьахилийтача бахьанал чоалхане яраш.

Знанеш ахаш йоахаш хилара юкъ (йолаш я хадданза хьаIовш йола Iилма информаци къаялара ха йовзийта термин) хадданза кIезиглу. Цудухьа хIанз къаьстта лоархIам болаш я самообразовани, кадраш кийчъелгеи юхакийчъелгеи.

Iилма - технически прогресса замалахьа шоай гIулакха дикагIболча мастераша хьадаь деррига керда дар хIаранега дIакхоачаш хила деза. Из уйла йолаш дар Тульски герз деча завода фрезеровщика, РСФСР «Знание» общества Тульски областной организаце правленерча дикагIйолча производственни опыта пропаганда яра секце члена **А. И. Терехова** дийцар.

Къамаьлаш дир иштта Литовски ССР «Знание» общества правлене председатела **А. С. Баркаускаса,** Афганистане душмански бандашта духьаларча операцешка дакъалоацаш хиннача подполковника **М. А. Савинкова,** ТIемеи къахьегамеи ветераний Ерригсоюзни совета председатела заместитела **А. И. Голякова,** Малхбузерча СибарегIен металлургически комбината директора **Б. А. Кустова,** Ивановски областа Вичугски городской «Знание» общества организаце правлене председатела **Р. В. Крушина.**

28 мае съезд даькъала йийцар доазол дехьарча хьаьшаша — МНР Iилма знанеш йовзийтара Общества правлене председатела, Iилмай Академе член-корреспондента **Ц. Пунцагнорова,** ПНР знанеш йовзийтара Общества генеральни секретара **М. Жуковске,** СРР культуран социалистически кхетам баларен культурно - массови балха Управлене директора заместитела **Г. Милкас,** СФРЮ Никола Тесле цIерагIча Iилма знанеш йовзийтара обществай Союза председатела, профессора **М. Османагича,** ЧССР Социалистически академе центральни комитета председатела, АН член-корреспондента, КПЧ ЦК-зрча марксизма - ленинизма Института директора заместитела **М. Матоуша.**

ТIеххьара дош аьлар академика **Н. Г. Басова.**

Съездо могабир «Знание» Ерригсоюзни общества правлене баь болх.

Отчетни докладах бола соцам тIанийцар. Цу тIа къоастадаьд лекционни пропаганда эффективность лакхъяра, «Знание» общества берригa болх тоабара наькъаш.

Съезда делегаташа могайир ревизионни комиссе отчет, общества Устава тIара цхьадола хувцамаши редакционни тоадараши. Правленин ревизионни комиссии хержар.

«Знание» Ерригсоюзни общества IX съездо ший болх чакхбаьккхар.

Организационни пленуме «Знание» Ерригсоюзни общества правлене председателалла хержар академик Н. Г. Басов.

(ТАСС).

21 июнь — ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОАХАШ

Спискашта юкъе—дикагIбараш

Малгобекски городской Совета депутаталла кандидаташ оттабеш яьча собране «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-а къахьегамхоша чIоагIагIа могабеш бийцар шоай викалаш «Детский мир» тика продавец Оздоева Заремаи ОРС-а вокхагIвола ревизор Агиев Хьажмурди. Гулбенначар белгалйоахар цар дикагIйола сага оамалаш: къахьегама хьинар, нахаца та, царца дувца, коллективера барт чIоагIбе низ дIакхоачаш, доккхий декхараш кхоачашдара уж шоашта тIехьабаха ховш, цудухьа лоархIаш а сий деш а уж болга. ХIаьта хIанз № 22 йолча хоржама округе гIолла **Оздоева Яхьъяй Зареман** № 54 йолча хоржама округе гIолла **Агиев Мухьмада Хьажмурди** Малгобекски городской Совета депутаталла кандидаташ хиларах тешал деш цар цIераш дIаязъяьй цу округий хоржамий комиссе оттаяьча спискашка.

Сунженски районни Совета депутаталла кандидаташ оттабе могабаьбар химически реагенташ еча Карабулакски завода химреагентий цеха начальник А. Д. Коломыцеви тепловоза машинист М. М. Брциеви. Цар кандидатураш ювцаш уж шаккхе а хьаллаьцавар собране дакъа лоацаш хиннарех дукхагIчар. Къамаьл даьча производственно-технически отдела начальника А. Синчинова, химреагентий цеха керттерча технолога О. Федорова, грузчика В. Корниловас, химлабораторе начальнина С. Абрамяна, болхлоша С. Даурбекова, И. Кравченкос, кхычар уж хестабеш, царна карагIдийнна дика гIулакхаш белгалдоахаш, Iалаьмате дукха дIайха дешаш аьлар цар дикагIча оамалех. Общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш, наьха хьаштех дог лазаш уж хиларах дийцар наха.

Цудухьа укх деношка кандидаташта регистраци еча хана **Коломыцев Александр Дмитриевич** № 43 йолча хоржамий округеи **Брциев Михаил Михайлович** № 45 йолча хоржамий округеи гIолла йолча окружной хоржамий комиссей спискашта юкъе дIаязваьв, уж шаккхе Сунженски райсовета депутаталла кандидаташ болга бакъдеш.

Грозненски горсовета депутаталла кандидат хиларах тешал деш № 33 йолча окружной хоржамий комиссе ший спискашта юкъейихьай «Старогрознефть» НГДУ керттерча инженера **Иванов Николай Прокофьевича** цIи. Мехкдаьтти гази йоаккхача управлене болхлоша шоаш яьча хоржамашта хьалхарча собране массане а къабалдаьдар из шоай викал оттавелга. ХIаьта № 344 йолча хоржама округе гIолла горсовета депутаталла кандидат хилар бакъдеш цу округа хоржамий комиссе оттаяьча спискашка дIаязъяьй «Старогрознефть» НГДУ керттерча экономиста **Шароварина Людмила Александровнай** цIи а.

Балха тIа доккхий толамаш доахаш, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш хиларца белгалбаьннаб, «Самашкинский» совхоза доярказ Х. Азиеваи Н. Халиковаи.

Къахьегаме хьалха латташ, даим шоай планаш а социалистически декхараш а тIехкхоачашдеш, нахаца дувца, цар барт-безам эца ховш, мичча хана уллуерчоа эша гIо де уж кийча хиларах новкъостий тешам беннаб царех, цудухьа массане дог раьза а долаш могабаьбар уж райсовета депутаталла кандидаташ оттабара. ХIаьта хIанз № 38 йолча хоржама округе гIолла **Нижа Хамидовна Халикован** № 39 йолча хоржама округе гIолла. **Хазма Махамедалиевна Азиеван** Iаьдала моттигерча органий викалаш хиларах тешал деш цар цIераш дIаязъяьй кандидатий спискашка. ХIаьта Ачхой - Мартановски райсовете депутаталла кандидаташ хиларах верригa а дIаязваьр 550 саг ва.

Заводской райсовета депутаталла кандидат оттавара шоаш собрани еча хана дукхагIчар хьал а лоацаш Н. Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача Новогрозненски завода шоллагIча цеха болхлоша къаьстта могаьяр № 25/2 йолча установка аппаратчица **Горячева Галина Владимировна.** Къамаьл даьраша белгалдоахар дика специалист, хьинар дола къахьегамхо, кагирхой хьехамча, из йолга, нахаца дувца, шийна уж тIехьабаха цунна ховлга. Цудухьа № 33 йолча окружной хоржама комиссе оттаьча спискашта юкъейихьай цун цIи.

Фабрика - кухне пирожкови цеха болхлоша моттигерча Совета депутаталла кандидат оттавара шоай коллективера нах белгалбоахача хана дукхагIчар къобал а деш, хьаллаьцар цу органе шоай викал хилара цеха болхло Ж. Дасаева могаелга. Ший декхараш цIена кхоачашдеш, нахаца товш, царца дувца ховш саг я из, яхаш дукха дIайха дешаш аьлар цох новкъосташа. ХIаьта хIанз кандидаташта регистраци еча хана **Дасаева Жанна Нурдиевнай** цIи юкъейихьай № 117 йолча хоржама округе гIолла оттаьча спискашта юкъе.

Дукха ха йоаццаш хоржамашта хьалха яьча собране «Трансмаш» заводе дукхагIчар тешал а даь, депутаталла кандидат оттавара могаваьвар производстве хьалха латта сварщик, комсомолец, общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш вола зIамсаг **Османов Руслан Султанович.** Массане а белгалдоахар цун къахьегама толамаш. ХIаьта Грозненски городской Совета депутаталла кандидат из хиларах тешал деш цун цIи спискашта юкъейихьай № 335 йолча окружной хоржамий комиссе.

Партийни вахар: перестройка наькъагIа

КЕРДАЧОХ БIУБОЛАШ

«Массанена хетар цаI а долаш, хало а атто а лоаш, Iоальча опыто кхотаьча, мехка тахан долчох а кхоана хургдолчох а хьалхара бехктокхам кхетабеш йолча партен халкъой цхьана бу болх — КПСС XXVII съезда никъ ларрагIа чакхбоаккхаргхиларах йола гаранти».

(Советски халкъага КПСС ЦК-ас даьча Кхайкарала тIара).

Дукха ха йисаяц Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дизара цIей хьатIанхача. Къахьегаш волча сага дага мел даьллар — кортамукъале, нийсхо, ираз шийца дахьаш бенаб Сийлахь-боккха Октябрь, Октябрьски революци хIама хьакхоллара революци я, деррига а сага духьа, цун вахара хьалаш тоадара тIалеста да вай мехка хьадеш мел дар. Къахьегаш болча нахага деррига дIа а денна, миллионий талант, хьинар тIадерзадаьд кердача общества материально - технически база хьалъяра.

Тахан вай къахьегаш да парте XXVII съездо каралаьца никъ ларрагIа чакхбаккхара. Тха совхоза коммунисташа, берригача къахьегамхоша дег тIара къоабалдеш тIанйцад КПСС съездо, цул тIехьагIа хиннача Пленумаша хьалхашка оттадаь декхараш.

ШийтталагIча пятилетка хьалхара шу боахамо дикка пайда беш чакхдаьккха дале а, цох кхоачам баь Iе дага дац тхо. Оаха лерхI дукхагIа дулх, шура, ялат, коартол, шекара свекла, кхыйола юртбоахама продукци яккха, хIара производственни участка къахьегама овсарле лакхъергйола хьалаш хьаде. Цу гIулакха эша тарош йолаш да тхо. Укхаза керттера дар да хIаране шийна тIадилла гIулакх толаме кхоачашделга. Укх шера тха ерригa а подразделенеш болх бе йолаеннай наряд йоацача формахи цох доаггIар далархи. Цу гIулакхо чIоагIъергья къахьегамен производственни дисциплина, алсамдоаккхаргда тIеххьара хьахулар. Наьха болх бе безам боагIаргболаш да керда дар — бригадни подряд юкъейоалаярца хьаду моральни а материальни а хьалаш. Подрядни механизированни звеньяша Iоаьйча опыто хьахьекхад ииштта бечa балха кхоане хилар. Дукхача звеньяша соахка лакха хьувкъам кхебаьб, звеньяй доакъашхоша соахка дикка ахча нийцад. ДикагIа къахьега ,толам баккха хьашт долаш ба нах.

Ииштта, пятилетка хьалхарча шера планал совгIа продукци яккхарах № 1 йолча Плиевски отделене подрядни звеньяшта мах боацаш 50 тонн ялат деннад, Барсукински отделене — 49,6 тонн ялати 8400 сом ахчен, № 5 йолча Наьсар-Кертерча бригадана 54 тонн ялати 11804 соми, № 3 йолча бригадана — 68 тонн ялати 7100 соми. Укхаза къаьстта белгалъяьннай хьажкIаш лелаеш йола Х. Оздоева звено, коартолаш лелаеш йола Х. Хачубарова звено, шекара свеклаш лелаеш йола Х. Эгиева звено, кхыяраш. Хьалха латтачар опыт массанена а шерра дIайовзийт.

ХIара кандидатурах дувцаш хьа а хержа, укх шера а вIашагIъехкай оаха звеньяш. Продукци яккхара а из йохкара а планаш кхоачашъеш тхо хьадоагIе а, теркалде дезаш цхьаькха да —продукци йоаккха шдIадодар. Таханарча дийнахьа из лакха да тха. Материальни затраташ кIезигъяр, средстваш дIаахийтара тIахьожам лоаттабар духьа ерригa подразделенеш вIаши расчеташ яра чекови системага яьннай. Цо ший ханнахьа хьахьокхаргда тхо гIалат мича даьннад. Цунга хьежжа езаш йола коррективаш е новкъостал дергда.

Хьайбаш леладеча подразделенешка халагIа да бригадни подряд юкъейоалае, наьха сакхетам чура хIанз а дIаяланза я цхьайола психологически барьер.

Цудухьа массайолча фермашка собранеш яьй оаха бригадни а дезала а подрядагIа боала пайда дIабовзийташ. Алапеш телара, вIаши расчеташ яра хьалаш отта а даь, дIадовзийтад оаха, материальнии финансовии затратай лимиташ къоастаьй.

Болх кердача хьисапе вIаштIехьбаккхаро дIадех бухгалтере, планово - экономически отдело шоай болх а овлангара денз хувцар. Цудухьа счетни болхлоша де дезар къоастадаьд, хIаранена хоадам болла декхар тIадиллад.

Боахама перестройка ярца дувзаденна дешаш даим партийни организаце теркама кIал да. ХIара звенон, бригада специфика йовза а йовзаш, тIеххьарча хана дукхагIа бу оаха индивидуальни, массово - политически болх. ДукхагIа болх бе яьннай профсоюзни, комсомольски организацеш, халкъа тIахьожама группаши посташи. Партийни комитето совхоза дирекцеца цхьана мероприятеш оттаьй юрташка бахача наха юкъе беш бола идеологически, массово - политически болх тоабара. Совхоза кулгалхой, специалисташ вIашагIкхийтта хиннаб Дошлакъий - Юрта, Пхьилекъонгий-Юрта бахача нахаца. Цу тайпара дола вIашагIкхетараш хургда кхыча юрташка а къахьегама коллективашка а. Гуш ба ииштача вIашагIкхетарех боала пайда. Нахацара бувзамаш чIоагIлу, тIехьа ца доахаш къестаду дешаш, хIаьта наха а ха йоаяц тайп-тайпарча инстанцешка ухаш.

Март чакхбоаллаш Пхьилекъонгий - Юртарча нахаца вIашагIкхийттача хана оаха дийцар совхоз дегIаахара перспективах, дIадовзийтар таханарча дено, парте XXVII съездо, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумаша дIадехараш, дукхкача хаттарашта жоп делар.

Боахама гIулакхаш тоадарах дийца а ца Iеш, района кулгалхошка мара къоасталургдоаца дешаш а дувц вIашагIкхетарашка.

Ииштта, къамаьл даьча С. Галаева, Ш. Янарсанова, Ш. Котиева, кхычар дийцар юрта тротуараш яц, электроэнерги, хий ца-тоъаш моттигаш хул, дегIаухаш йолча юрта таац цIенош хьалде участкаш, яхаш.

А. Плиева аьлар:

— Парте тхоашта хьалхашка увттаду декхараш оаха кхоачащдергхиларах шеко яц. Кхашка дIадийнача ялаташта Iунал де оацаргIбаргба зIамига а боккхий а бараш, массане цхьана къахьегаргда Даьхе кхы а низ болашагIа хилийтара.

Идеологически балха тIа эргалонаш ярца цхьана, партийни организаце тIеххьарча хана дикагIа пайда эц администраце беча балха тIахьожам лоаттабе шийна еннача бокъонех, айбу кадрай персональни бехктокхам.

Цунца цхьана парте хьалхашка увттаду декхараш дизза кхоачашдара хIанзчул тIехьагIа де дезаш дукха да. Айде деза лохехьа латтача звеньяй — цехови парторганизацей, партгруппай хьинар, тоабе беза администраце беча балха тIахьожам лоаттабеча комиссе болх. Ше балха волча моттиге хIаравар бокъонца да хургвола хьалаш вIаштIехьдаха деза. Хьинар кхы а айдаь, даьхача лакхача толамашца накъадаха дага да тхо мехка доккхача цIейна.

У. МИСЛАУРОВ,
«Назрановский» совхоза парткома секретарь.

Кхоана— химика Ди

ИНДУСТРЕ КЕРТТЕРА ДАКЪА

Республика мехкдаьтта чакхдоахачен мехкдаьттахимически промышленноста болхлоша кердача къахьегама толамашца дезду шоай профессиональни цIей — химика Ди. Тахан «Грознефтеоргсинтез» производственни объединене предприятеша хьаю Грозне арахецача ерригача продукцех 60 процент яр, хIаьта ерригa республика хьанйцача 40 процент совгIа яр.

1986 шера объединене коллективо дукха балхаш дир КПСС XXVII съезда решенеш кхоачашъяра, продукци дIахо а дикагIа хилийтара, «Iаьржа дошувн» мехкдаьтта продукташи кIезигагIа йоаяра, энергетически ресурсаши реагенташи кхояра тIадерзадаь.

ХIанз 14 тайпарча мехкдаьтта продуктана паччахьалкхен дикала Знак еннай. Ерригача арахецача продукцех 13,6 процент хул из.

1985 шерарчул дукхагIа арахийцар дIадахача шера бензин бархI процент, дизельни доагор — 11,9, индустриальни даьтташ — 4,8, парафинаш, мехкдаьтта химе продукци, халкъа эша товараш — 3,8 процент.

Объединене коллективо толамца кхоачашйир продукци арахецара 1986 шера план, лурчох хиннвачул 3,4 процент из дегIа а йоалаеш. Укх юбилейни шера продукци маьхалъяккхара хьалхарча биъ бетта задани низткъа кхоачашъяьй. Договорни декхараш а дIалаьрхIача, ассортиментагIа продукци маьхалъяккхар а тоалуш доагIа. Объединене предприятеша овлангара денз реконструкци ярен уж кердача техникаца Iалашъярен дешаш къестадеш объединене болх бу ГрозНИИ, «Грозгипронефтехим» институтий коллективащца цхьана. Н. Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача Новогрозненски заводе толамца караерзаьй дизельни доагора гидроочистка яра лаьрхIа ЛЧ-24 яхача установка комплекс, хьаде доладаьд сера. В. И. Ленина цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача Грозненски заводе караерзаьй кхехкача цеолитий тIоанашка коача парафинаш хьахилийтара керда процесс.

А. Шерипова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача заводе АВТ яхача установка вакуумни блока модернизаци ярах ах процент дукхагIа хилар хьакъоастадеш дола дистилят, ииштта дукхагIа хилар чакхйоаха бийдал, цо йиш хилийтар В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ-ра фильтрат чакхьяха ца езаш гIулакх де. Цох производствана 492,9 эзар сом пайда баьлар.

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически заводе пиролиза цехе йиъ пишка чу оттаьй расходомераш, из бахьан дола текущи ремонт е кIезигагIа сецае езаш хул пишкаш.

Объединене дукхкача болхлошта правительственни совгIаташ деннад цхьайтталагIча пятилетке дика производственни хьокхамаш дахарах. Царна юкъе ба Октябрьски революце орден енна ЭЛОУ-АВТ оператор А. Ф. Бандилет, А. Шерипова цIерагIча заводера воккхагIвола оператор Т. Величко, СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода слесарь В. Е. Маслов, Къахьегама Цlеча Байракха орден енна Н. Анисимова цIерагIча НГНПЗ воккхагIвола оператор А. Я. Степавиков, СССР 50 шу дизара цIерагIча ГХЗ цеха начальник М. Г. Гамзатов, В. И. Ленина цIерагIча ГНПЗ йоккхагIйолча оператора Р. И. Оседаевна Халкъий ДоттагIлен орден еннай. ЦхьайттагIча пятилетка итогех «Грознефтеоргсинтез» объединенерча бIаь болхлочоа елар орденаши медалаши. БоккхагIа бараштa бокъонца йола смена я объединене къахьегаш бола кагирхойи комсомольцаши. Кхыча коллективашта хьокхам а телаш я «Знак Почетен» Къахьегама Цlеча Байракхен ордений кавалер Захаров Иван керте латтача кагирхой бригада коллектив. Хьинаре болх беш ба къона говзанчаш Гребенкина Галина, Курносов Юрий, А. Шерипова цIерагIча завода установка машинист, комсомолка Биршаева Лина.

«Грознефтеоргсинтез» объединене коллективаша шерра хьаллаьцай дIахо къахьегама дисциплина чIоагIъяра, керда техникен технологии балха юкъекхувлара чотагIа балха эффективности дикали лакхъяра тIехьа хьалха латтача Москван коллективаша дIайолаяь инициатива.

ДIадахача шерен укх шера хьалхарча квартален планаш кхоачашъеча доагIаш дола дакъа юкъедихьар В. И. Ленина цIерагIча, А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ, производственно-товарни контора, СССР 50 шу дизара цIерагIча, ремонтно-механически завода коллективаша.

Къахьегама коллективашка шерра социалистически яхь йоаржаьй Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача денна сийленца накъаяхара. Производства эффективности балха дикали лакхъеча эггара доккхагIа толамаш даьхар СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода № 32-111 йолча цеха коллективаша. Цига дика къахьийгар машиниста С. А. Берлуцке, аппаратчика В. И. Кора, машиниста Г. М. Глушкова, кхычар. Яхье хьалха латташ ба Н. Анисимова цIерагIча НГНПЗ ЛЧ-24 установка технологаш В. Кузнецов, В. Паненко, В. Чирва, Н. Паненко, Т. Болдырева, В. Бочкарев, машинист В. Шабалин, А. Шерипова цIерагIча ГНПЗ карбамидни депарафинизаце установка боккхагIбола операторащ В. Курилова, Э. Тугунсева, В. И. Ленина цIерагIча № 1 йолча цеха Халкъий ДоттагIлен ордена кавалера Л. Амхадова кулгалдеча установка коллектив.

Объединене балха тIа дика толамаш дахара доккха новкъостал ду къахьегам вIаштIехьбаккхара керда формаш юкъехувларо. ХIанз бригадни формагIа къахьегаш я укхаза 7400 саг чувоагIаш йола 625 бригада, уж хул промышленно-производственни персонала болхлоех 76 процент.

Производства эффективность лакхъеча доккха дакъа юкъекхухь объединене рационализаторашеи изобретателашеи. ХIанз уж укхаза ва 1322 рационализатор. Цар еннай 1690 предложени. 1986 шера балха юкъейнхьар 1430 рационализаторски предложенин 15 изобретении, кхы а йиъ изобретенена заявкаш еннай.

Объединене коллективана реконструкце пятилетка я шийтталагIа яр. Предприятеш дегIайоалаяра генеральни схемах лерхI мехкдаьттацара сийрда продукташ цIенагIа хьакъоастаергйолаш йола объекташ хьалъе, масала, Г-43 яха каталитически крекинга установка. Из болх бе йолаелча кхы тIа а арахеца йиш хургья баьш эзараш тонн тIехдика мехкдаьтта продукташ. ХIаьта ерригa арахеца продукци 10,6 процент дукхагIа хургья, паччахьалкхенна беш бола пайда лакхлургба 77,8 процент, къахьегама овсарле айлургья 7,5 процент. Паччахьалкхенна а производствана а ииштта боккха пайда луш йола кхы а дукха мероприятеш чакхйоахаргья объединене Iилман-технически прогресс сихъярой керда техника производствана юкъейоалаярон.

Укх шера а дIахорча шерашка а «Грознефтеоргсинтез» коллективана хьалхашка латта чIоагIа лсархIаме бехктокхаме декхараш. Мехкдаьтта чакхдоахараштен мехкдаьттахимикаштен толамца кхоачашдулургдолаш а да уж.

1987 шера объединене предприятеш болх бе йолаеннай боахама расчетен дIадахар шоаш юхаметтаоттадарен хьалашка. Цудухьа кердача хьисапе болх бара нийса никъ лаца беза цар, дикагIа а боагIача боарамагIа а болх бе беза. Хиланза дарг доаца хIама а хинна дIаотта дезаш да потребителашта поставкаш яра договорни декхараш кхоачащделга. Хадданза партийни тIахьожам лоаттабе безаш да из гIулакх. Дикача дас санна шоай гIулакх дизза чакх а доахаш, смежникий балха тIа хьонзам ца хулийтарашта моральнин материальнин поощрени йинза яргьяц.

Пятилетка шоллагIа шу — Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузаш да. Цу цIей сийна тIанйца социалистически декхараш кхоачашдара шоай хьинар кхо ца деш болх беш я объединене коллектив.

В. ДУЛИН,
КПСС обкома мехкдаьттан химически промышленноста отдела инструктор.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дузача цIей сийна къахьегама вахте а этта, шерра социалистически яхь йоаржаьча СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода дукхача цехий, сменай коллективаша дика къахьегама совгIат кийчдаьд химика Денна. Царна юкъе хьалха а латташ, укх юбилейни шера ше тIанйца декхараш дизза кхоачашдечарех я №170—210 йолча цеха коллектив. Цул совгIа шоаш хьаеш йола продукци дикен тIехдикен мара хилийтац цар.

Уж толамаш доахача дизза дакъа а лоацаш, башхадика производственни хьокхамаш а доахаш бола химикаш кIезига бац цу цехе. Царех ба упаковщицаш, коммунистически къахьегама ударникаш Хадизова Тамара, Бурлакова Анна, Черноусова Надежда, Масленникова Лина, кхыбараш. Бригадира Линас ший коллектива къахьегами химикашта юкъера социалистически яхьи кхетамца вIаштIехьъяккхарах графикал дикка хьалха ювлаш къахьегаш я бригада коллектив. Цхьаккха смена дIаяхийтац цо ший норма 115—120 процент кхоачаш ца еш.

Грозненски № 1 йола профессионально - техническ училище 1961 шера балха вера Цоев Iаднад Хамиевич. Цу хана полиэтилен арахецаргдола цехаш хьалъеш бар укхаза гIишлонхойи монтажникаши. Хьалхарча юкъигах монтажни балхаш дара царна новкъостал а деш, цхьан ханна дIаоттаеш йолча оборудоване технологи Iомаеш, из кIоаргагIа йовза гIерташ хьинаре къахьегар Iаднана. Ииштта из болх беш волча хана хьатIаэттар цехаш дIайолаялийта еза ха. Из гIулакх цIена чакхдаккхара оарцагIбаьлар берригаш. Цига ший декхараш дизза кхоачаш а деш, дисциплина дика хиларца белгалваьлар из. Полиэтиленови цехаш болх бе дIайолаелча, цу балхах дика кхийттавола Iаднан аппаратчик волаш къахьега волавелар. Лоаццача хана ше визза вола производственник хилар дIахьокха низ кхаьчар цун. Массаза а нийса лелайора технологически режим. Цхьа моттиг нийсъялийтацар балха тIа хьовзам хилийта. Цудухьа сменана керте а оттавеш, воккхагIвола аппаратчик вир цунах. Даим яхье хьалха латташ болх бе йолаелар цун смена.

КарагIдаьнначох доккхал деш е курал еш оамал яц Цоев Iаднана. Сменана кулгалдеш ше воллаше а мичча хана кийча хулар из халагIча участке дIа а этта болх бе. Цу гIулакхо хьахьокхар Iаднана ше производства да лоархIаш а пунах дог лазащ а из хилар. Цудухьа нийсделар из ше раьза а волаш, слесара декхараш кхоачашде вахар а. Из участок цехе эггара халагIчарех лоархIаш я. Цудухьа цига къахьегаш ва из укх тIеххьарча шин шера. Ше хьожаш йола оборудовани даим дикача хьала тIа а хулийташ, боагIача боарамагIа болх байт цо цунга.

СУРТАШ ТIА: 1. (аьрдехьара аьттехьа) упаковщицаш Т. Хадизова, А. Бурлакова, Н. Черноусова, бригадир Л. Масленникова; 2. Слесарь I. Цоев.

С. ХУГАЕВА сурташ.

Вай лоалахой болча

ШУ ДИКА ДIАДОЛАДАЬД

Къулбаседа-ХIирийчен промышленни предприятей коллективаша укх шера маьхалъяьккхай 489 миллион сома маьха продукци. Из — 101,8 процент. Планал совгIа потребителашта дIаяхьийтай 8,8 миллион сома маьха тайп-тайпара хIамаш. ХIаьта товарни продукци хьаяр 6,2 процент лакхденнад, цох 95,2 процент яр тIакхетар хьахиннад къахьегама овсарле лакхъяларах.

ШерагIа хиннад производствана интенсификаци яр. Цу даькъе белгалъяьннай «Победа», электролампови заводаш, Моздокера гардинни фабрика, Бесланера мансови комбинат.

Дика да агропромышленни комплексера гIулакхаш а. Ханнахьа чакхдаьккхад хьажкIаш дIаер, теркам тIабахийтаб доакъар кийчдара, ялаташта хий диллара. Къаьстта хьинаре къахьег цу даькъе Моздокски Кировски районий къахьегамхоша.

ТIаккха хьайбаш леладераш? Цига хьал во дац. Маьхалдаьккхад 11415 тонн дулх. Из — 140 процент дукхагIа соахка укх хана хинначул.

Дика болх бу республикерча быта службас а. ХIанзле а бахача наха 2655 эзар сома гIулакхаш даьд цо. Из а соахка укх хана хинначул тоъал дукхагIа да.

«Социалистическая Осетия».

●

ДОТТАГIЛЕН САЙРЕ

Терек яхача городе укх деношка чакхъяьлар доттагIлен сайре. Ленински комсомола цIерагIча Черсий-Балкхарой алмазни завода коллективо беза хьаьший санна тIайийцар Къулбаседа ХIирийчен Кировски НохчГIалгIайчен Малгобекски районий викалаш.

Дог тохадолийташ къамаьлаш дир вIашагIкхетаре Сийлахь-боккхача Даймехка тIема, машареча къахьегама ветеранаша, Афганистане шоай декхар кхоачашдеш хиннача бIухоша - интернационалисташа, комсомольцаша, кагирхоша.

Сайре чакхйоалаш тайп-тайпарча коллективаша дакъа лаьца доккха концерт хилар. Зовне декар КБАССР заслуженни машиностроитела Марышева Ларисас, Причинин Михаила, Аздобин Магомеда, «Баркад» яхача хIирий ансамбла доакъашхоша, кхычар дIааьнна къаьнара халкъа иллеш, хIанзара ашараш. Дезаделар гулбеннараштa лоаман сиха халхараш а.

Интернациональни доттагIал кхы а чIоагIде лаьрхIа я завода коллектив. Кастта Элхотовен Малгобекен хургдолча вIашагIкхетарашка яхийта делегаци кийчъеш я из.

«Кабардино-Балкарская правда».

IИлма—производствана

МИШТА ХЕТ ХЬОНА, РОБОТ?

«Красный пролетарий» яхача московски заводе тохкаш я промышленни роботашта тIахьожам лоаттабара йола вай мехка эггара хьалхара автоматически система. Из СССР Iилмай Академе космически тохкамий Института Iилманхошен завода специалисташен цхьана оттаяь я.

Цар декхараш шоайла вIаши гаьна да аьнна хетадала доагIар. Цхьабарий орбита космически я, вокхар — лаьттан. Маца вIашагIкхетаргьяр уж, бахьано новкъостал даь децаре.

Селхан...

Института керттера инженери завода генеральни директори доттагIий ба, каст-каста вIашагIкхета аьттув боал предприятеш вIаши уллув йолаш. Цкъа Iилманхочо дийцар шоай институте дика система хьаьй, яхаш. Массехк цхьалхане ЭВМ я, хIаьта цар автоматически тохк эггара тайп-тайпарен чоалханен йола Iилма аппаратура. Программа йолаялийта мара езац, машинаша болх бе йолайолийт приборащ, задачаш лу царна, жоп кхоач, уж ерригаш а спутникаш тIа увттайича санна, вIаши дувца, бухсоцщаш хьахиннарех дагаювла оттаю. Керттерча инженера дийцар цу ЭВМ-аша эггара чоалхане йола, тIехьагIа космосе йовзаш йолча «Фобос», «Интершок» яхача проекташка болх беш хинна Iилман комплексаш мишта техкар.

Цунга ладийгIар директора, дагаехар цунна шоай предприяти — хIама ца эшаш кулгашца тIахьожам лоаттабу эзараш роботаш. ХIаране пневматика, электроника балхага, дIа-са яларга, тешаме хиларга, мухьтIаэцарга —, ерригача 30 параметрага хьажа ма везий. Хьалхашка оттар довзаш дола сурт «робота уллув вагIа оператор, гонаш тIа улл даьтташа Iатташ яь книжка — тохкамий программа. Пульта тIара кнопкаш тоIаю, хьож из механически кулго деталь хьа мишта лоац, моарзагIа цхьан оагIорахьара вокх оагIорахьа мишта хьовзабу. БархI сахьата кхестаю — бархI сахьата хьожаш а ва. Нагахьа санна нийса хуле, белгало ю. Гой иштта ба тIахьожам. Саго тохк робот, хIаьта робото — саг... Аьшка-м мичай из, дIаьхача сахьаташка механически вIаший гIалаташ ца зелуш диса а тарлург ма дий. Дикал хургхиларах тешам бала хала да, директор бIубенна а вацар цхьа робот сакхат доацаш заводера арарг ма йий аьнна. Кхы цхьаькха проблема а яр — хьажа кхерал дукхагIа роботаш арахеца могаргдар завода. Ма дарра аьлча, лаьрхIар довзаш дар — тIахьожама автоматизаци е езар. Мишта ергья хацар.

ШоллагIча дийнахье а директор институте вахар, хьадда дола хаттар оттадир: «Шоай система тхона мегаргйолаш юлургйий шуга?».

— Юлургья, — жоп делар Iилманхоша, — кхы чоалханара йолча техникаца болх бир.

Тахан...

Роботаш вIашагIйоаха участок стендай ши ряд я. Цхьяраш тIа болхлоша хIанз а монтаж ю, вокхар тIа чакхйоалача цхьаккха а вац. Механически шин кулго цхьан ханна вIашка а дайя, дIахьайзе, цхьа хIама хьа а нийце, дIахьош санна хет. Царна гаьна йоаццаш латтача ЭВМ-аш тIа долх дитткъа проводаш. Дисплея тIа зIамига цифраш гучайоал, кепатохача устройства, чура хьаара доал каьхата лента. «Автотест» яха система болх беш я. Из хьахиннай заводе директора института керттерча инженераца къамаьл хинна массехк бутт баьлча.

— Тохкамаш ду шоллагIа ди да вIалла саг юкъе а ца эккхаш,—йоах завода Iилматехнически отдела начальника Николай Мартынова. Цхьан ханна оаха тохк тIахьожам тIаоттабаь ерригa параметраш.

Цо дувцар юкъагIдоахк цIаьхха хиннача звоноко. Хьаэц даь йоазув — тохкамий протокол.

— Кхетадеш да, — йоах Николай Мартыновича, лентага а хьежа, — робот массехк минута шозалагIа гIалат яьннай, телхар дIадаккха деза йоах машино. Болхлочо из ца зе а мегар.

— Оаха хIанз, хетаргахьа, керттердар даьд — йоах института конструкторски бригада кулгалхочо Вячеслав Лазарева, — роботаш автоматически тахка йиш хиларах тийшад. ХIанз опыт а Iоаеш, система дIахо юкъейоалаергья оаха. Цкъара массехк итташ роботашта тIахьожам лоаттабе йиш хургйола участок хьае гIерт заводе. Гаргарча ханара планаш я «Автотестах» 18 стенд хьатоха лерхIаш. Оаха хIанзе а хьаьй къаьстта йола интерфейсни устройстваш, шоай тайпара йола «интеллектуальни» штекераш. Царга гIолла ЭВМ-а кхача йиш я цхьан ханна массе роботашка а, хIаранега къаьстта а, заданеш тела, уж мишта кхоачашъю хьажа. ХIанз цехе юлаш я езза гибки световодий информационни магистраль. Тхона тIадус хIанз ЭВМ-аш лелае болхлой Iомабелга.

— ХIаьта хала хургдеций царна? — ха гIерт со, — керда гIулакх ма дий из. Иштта атта мичад командаш роботий хьаддача гIулакхаш тIа яха.

— Аз цхьан кIирагIа Iомадир, — йоах Константин Потапова, сборка еш воаллачара тIера а вувлаш. — Ма дарра аьлча, оаха ЭВМ-ащца эрсий меттала къамаьл ду. ХIаьта ди массаза доал Iилманхоша керда программа яхь, кхы а цхьалхалагIа а йолаш. Сона хет, касталашха клавишашца набор ергья: — Мишта хет, хьона робот? ХIаьта машино листа тIа яздергда вайна, мичахьа фу лаз...

— Цига тамаш е хIама дац, — къамаьла юкъевоал «Автотест» математически Iалашъяь института лоархIамегIа вола конструктор Александр Стефанович. — Цу доллача хIаман йоахкоеш ба «хьоа» — ЭВМ-а чу оттаяь операционни системма. Цхьалха йола аналоги: шофера автомобиль сихагIа яхийта безам болча хана, цо уйла яц заслонка мел хьаелла еза, зажигане дIоагIа мел хьовзаде деза. Алхха газа ког тIатоIабу. Автомобиль сихагIа йолалу. Ииштта хул тханцига а. Саг кхача везац математически уравненей чоалханеча ловзарга. Цунна ха деза роботагара шийна фу эш, тохкамий программа юкъейоалае а.

Кхоана.

Ховш да продукце дикал тIахьожама боарамга хьежжа йолга. Из лакхъе, нийса, йизза, объективни хилийтара новкъостал де деза «Автотесто». Автоматически участок касталашха яь яргья. Заводе лерхI цо шера бIаь эзар сомал дукхагIа ахча кходайтаргдолаш, цхьан тайпара а пайда ца боалача къахьегамах итташ болхлой мукъабоалийтаргболаш.

— Диц ма делаш, тIатох Николай Мартынова,— шин а кхыметтел кхаь а смене тIахьожам вIаштIехьбаккха тха йиш хургхилар.

—Диканд,—юкъеэккх со цунна, — хIаьта нагахьа санна кхоана балхаш тIа микро ЭВМ-аш оттайой, керда участок е езаргйий?

— Езац, — велакъеж Iилма - технически отдела начальник, — цох латт деррига маIан а, — духхьал программа хувца мара езац. Заводо касталашха арахецаргья контурни робототехнически системаш. Цар механически кулгаш чоалханеча траекторе тIа гIолла лел, хIама ца эшаш сага дараш санна. Тамаше дукха къахьега дезаргдар уж дIаса лелар нийса дий хьожаш кулгашца тахка. «Автотеста» иштта тIахьожам лоаттабе хала дац.

Боккъалдар аьлча, автоматически участок хьаеш, вай дIаболабу керда технически лостам — тохкамаш дара йола маькара автоматизированни производство. СССР. Iилмай Академе космически тохкамий Института Iилманхоша хьалхашка ена система хьожаргья микроЭВМ-ашца Iалашъяьча моллагIча техникага, Iилма аппаратура яле а е роботаш яле а. ХIаьта сево новкъарло ю ЧПУ-ца йола станокаш тахкара эша иштта йола участок хьаяра? ХIаьта Iилманхоша тIатох:

— «Автотеста» могаргдар дукхкача процессашка хьажа лабораторешка а производстве а.

Владимир ЛАГОВСКИЙ.
(АПН).

ИНТЕНСИВНИ ТЕХНОЛОГИ — ХАНО ДIАДЕХАР

Индустриальни технологех пайда а эцаш, астрахански хьисапе кхееш хIара гектара тIара эзар центнер доакъара свеклаш чуя дош денадар лурчогIа Сунженски района ХХ партсъезда цIерагIча колхозерча В. Темникова кулгалдеча звенос. Цхьабакъда, 150 гектарах хIаране тIара 299 центнер чуэца мара карагIдаланзар. Соахка юха а эзар центнер чуя декхар тIайийцадар, хIаьта чуийцараш лурчогIа хинначул а кIезигагIа — 69 центнер мара хиланзар, план ялх бIаь центнер йолаш. Из а хий дехкача кхашкара. Фуд цун бахьан?

Соахка В. Темниковца цхьана къахьегаш бар механизатораш Д. Лобанов, Т. Колесников, И. Лабынцев. Доакъара свеклаш подрядагIа кхеяра колхоза правленеца договор оттадир цар. Цунга хьежжа экономически расчеташ йир, кхай технологически карта оттадир. Звенона юкъебоагIараш тийша бар подрядагIа болх белга пайдане гIулакх хиларах. ТIеххьара хургдар ма хулла дукхагIа хилийтара, доакъара свеклай ма могта бокхкагIа хьувкъам кхебара беррига теркам тIабахийта къахьега болабелар. Цхьабакъда, цар дагахьбар хиланзар. Юххьанца денз новкъарле е баьлар царна колхоза специалисташ, кулгалхой. Кхоачашдацар шоаш даь договор.

Чудуйташ хий тоханза, керттера оахам беча хана удобренешца хьаьнданза дола 54 гектар лаьтта делар царна цхьоалагIча бригаде. Иштта, дар кхоалагIча бригаде звенона хьакъоастадаь хинна 96 гектар а.

ДогIа делхарга сатувсаш яьгIача колхоза агрономически службана тийша болх хилар. Из хиланзар апрель бетта шоллагIча а кхоалагIча а декадашка. Май бетта а кIезига йоачан хилар.

ШийтталагIча апреле дIаейолайир доакъара свеклаш. Цхьабакъда, 90 гектар совгIа долча кхай тIа тIадаланзар ги. Цунна керттера бахьан дар лаьтта чудуйташ хий тоханза хилар, кхашка тIоадал кIезига, ги во хинна хилар.

ИттлагIча мае юха а дIайийра доакъара свеклаш. Цул тIехьагIа а цхьатарра дика тIаяланзар уж. Царга дегI даккхийтара сихха хий тоха дезаш дар. Цхьабакъда, 26 июне мара дIаболабаланзар догIан хьисапе хий тоха. Из а агротехнико вIалла могадеш доацача хана — диййнахьа мара а тохацар. Цул совгIа, свеклаш, Iобаялцца хий тоха низ дIакхачацар шин агрегата. Цудухьа хIалак а хилар из культура.

Оасаро къайлаяьккхачул тIехьагIа колхоза правлене нах оарцагIа а баьха из дохадир. Цхьабакъда, цунах а гIулакх хиланзар.

Доакъара свеклаш дIайийнача дерригача кхай тIа хIара гектара тIа 12 килограмм кхоачийташ — ТХАН, нийснийс килограмм — ДХМ, шишша килограмм гексилар яха гербицидаш тайсар. Цхьабакъда, тIехьагIа гучадаьлар из болх а баьб аьнна алара баь хиннилга.

ЙоаггIача ханен ма эшшен агротехнически доал данзар свеклашта. Масала, хьалхара культиваци 19—20 мае мара яккханзар, 3—5 июне мара бинзар свеклай мугIараш хийра дахара болх, 23 июне мара гербицидаш тоханзар.

Уж кхоачамбоацараш нийсделар цу звенорча механизаторашка шоай кхай тIа болх ца байтандаь. Доакъара свеклашта доал эшача хана, уж кхы тайпа балхаш де кхыча бригадашка ахийтаб, хIаьта царна меттел кхыбола механизатораш увттабеш хиннаб. ТIеххьарчар шоашта нарядаш язъярах кхоачам беш, бе-башха доацаш болх баьб.

Лакхе белгалдаьккха хиннача тайпара, лийрхIача тайпара доакъара свеклаш чу ца эцара бехк агрослужбана, колхоза керттерча агронома Н. Ф. Рябинина тIабуж.

Хьаяьха свеклаш увзаш хиннараш а, уж хьалкхеяь Темниковн цун новкъостий а боацаш, дояркаши скотникаши хиннаб.

КIезиг-дукха дегIаьхкачул тIехьагIа, доахан доаждеш хIалакйир цхьоалагIча бригаде 54 гектара тIа хиннараш. Лоацца аьлча, керттера цхьа хIама мара дага хиннад колхоза кулгалхой — фуннагIа даь а шура тIакхетийтар. Из цар да а дир. Кхыча тайпара аьлча, шоашта могар дий подрядагIа болх белга пайдане гIулакх хиларах наьха тешам боабара. Темникова звеноца оттадаьча договора тIа белгалдаьккха цхьа гIулакх диэза кхоачашданзар колхоза правлене. Из бахьан долаш подрядагIа укх шера болх бе цу звенора цхьаккха а раьза хиланзар.

— Укх шера мишта кхеергья оаша доакъара свеклаш? Звено подрядагIа е дезала подрядагIа? — аьнна РАПО специалисташа хьаттача, шек а ца волаш Н. Ф. Рябинина жоп делар:

— Хьалха кхеьчча тайпара кхеергья.

Доакъара свеклаш кхеяра интенсивни технологе дIа ма деххара, вегетаци йолча юкъа нийссаза хий а тохаш, оасар дохадара, лаьтта цамцаданкхара вохIазза макхаш даха дезача. ХIаьта цу культурана соахка шозза хий диллар, изаал макхаш дахар, цкъа оасар дар мишта кхетаде деза?

Кхай технолог хиларал совгIа, Iилма-технически прогресс балха юкъейоалаяра керте латта веза саг а ва агроном. Из ва интенсивни технологи юкъейоалае езар а. ХIаьта лакхе доаладаь хиннача масалаша хьахьонх гIулакхага диллача Н. Ф. Рябинина дерригa а юхамаччахьа леладелга.

Х. УГУРЧИЕВ,
Сунженски РАПО агроном.

Къахьеганза йоахача доходашца—лира къовсам

ЦIИЙМЕРГАШ

ДукхагIдола «товар» дехка яьннаяр М. С. Хамхоева Малгобекски района РОВД болхлоша из соцаеча хана. Эзар бахьан доаладир цо ше даь зулам лаьгIде гIерташ.

— Аз Назранера малав ца ховча сагагара нийцай ераш, — йоахар цо мерзача шурий банкашта пIелг тIа а хьокхаш. — Устазора, цхьаццанех сомн 50 кепиги ма тийннад аз акхарех! КIезига хуле а, пайда ма хургбий, аьнна даьдар аз из.

Милице болхлоша гучабаьхар базара маьхах М. С. Хамхоевайгара «товар» ийдаьраш а. Цар хьадийцар хIаранех шишша сом доаккхаш цо мерзача шурий банкаш ехкалга. Лоаццача юкъа 40 сом кум яьккхаяр базархочо. Из-м кхы а дукхагIа хургьяр, нагахьа санна зуламхочунна никъ бийхка бецаре.

Базархо суда гIанда тIа хайра. Цхьабакъда, зулама юхьиг дIайолаяьраш къайлабахар. Аз бувцараш М. С. Хамхоева дефицитаца Iалашъяьраш ба. Ховш ма дий, мерзача шурий банкаш цIагIа хьае йиш йоацилга. Уж хьалхагIа торгови организацешка хьаенай, тIаккха базархочун кара кхаьчай.

— ХIана ийю оаш кхачан продукташ биазза дукхагIа мах а телаш? — хьаттар милице болхлоша эцархошка.

Жоп цаI дар:

— Кхы мичахьара эцаргья уж, тикашка ца хилча? Укх тIеххьарча массайтта шера Малгобекерча а района юрташкарча а тикашка йохкаш мерзача шурий цхьа банка яйнаяц тхона.

Мала тешаргва цу йIаьхача хана «Малгобекнефть» НГДУ ОРС-е, Малгобекски РайПО мерза шура енаяц аьлча. ЦаI да шеко йоацаш — тикашка дIа-м кхачац из.

Къа ца хьегаш пайда бара тIакхувраш кIезига го йиш яц Малгобекерча базар тIа. Даим укхаза ба уж, дика хьахой санна «балха» тIера ца боалаш. Цецвоаккхаш да цхьаькха: мичара йоагIа-те царна сом, хаьс, зизаш хьалкхеде, доахани жан леладе ха.

Сел гаьнара тахка дезаш хIама дацар сихха дIаэца товараш царна мичахьара ух. Уж цар даррегIа хьаэц шоай бешамаш лелаеча, къахьегача нахагара, е тикашкара, тIаккха шиъ-кхоъ мах сов а боаккхаш, юхадохк. Ма даггара хьежача базархой цIераш йовза аьттув баланзар тха. Цох лаьца дувца раьза хиланзар базара директор Н. Хамхоев а.

— ДIабахалахь сона уж, — велавелар из, — царца къувса сона могаргдац.

Цул тIехьагIа ший доалахьарча ГАЗ-24 яхача автомобила тIа а хайна, хаьхкка дIавахар.

Цо хехкар-м ший доалахьара автомашина я. Районе-м шортта масалаш да пачхьалкхен транспорт шоай гIулакха хехкаш а. Ераш я факташ. «Кавказ» совхоза шофер А. А. Бахаев пачхьалкхен транспортаца ча ийца водаш соцаваьв. Шоай гIулакха машинаш хийхкай «Алханчуртский» совхоза водителa М. А. Бахмурзиева, Малгобекски ПУЖКХ шофера З. З. Ярыжева, АТП болхлочо М. А. Мужихоева.

ХьатIакхаьчай хоза бIаьсти — бешамаш аха еза ха. Юрта юкъе ваьлча цкъа цхьаннахьара, тIаккха кхычахьара хьахоз «болата алачаш» увгIаш.

— Хьан бокъо еннай шоана, кIантий, пачхьалкхен «дой» хехка? — аьнна хаттар дир «Малгобекнефть» НГДУ трактористага И. Х. Хаутиевга, Инаркъе вахаш волча совхоза трактористага М. А. Картоевга, районерча гIишлон участка трактористага М. Т. Пошевга. Ала хIама доацаш бисар пачхьалкхен транспортаца наьха бешамаш а оахаш, шайкай йоаккхаш лелараш.

— ВанагIа, аргда оаш, — шоай боахамашка хьаде хIама доацаш ба уж? Мел дукха балхаш хьаIайнад кхашка, фермашка, сомий бешамашка, хьатташка. Цхьабараш-м шоаш уж де ца кхоабар кхераш цIи яьлча санна сихбенна ма хьувзий. Цхьаккха деце а, цу трактористашта тIахьожам лоаттабеш бехктокхаме болхлой а хургба-кх, алапи а нйдеш.

Бакъда, цхьабола хьакимаш цу гIулакхашка хьажа мукъа бац. Цар шоай а да гIулакхаш. Масала, Малгобекски АТП кулгалхо О. А. Марзаганов. НонагIо такси хехкай цо. Зе — 545 сом, цул совгIа шортта доагорасмазочни материалаш а йоаьй. Юххера а ца йоагIаш цхьаболча АТП болхлошта 30 процент надбавкаш а яь, пачхьалкхенна алсамо зе даьд. Фу даьд цунна из бахьан долаш. «Кхы ма делахь!» — аьнна пIелг оагабаьб.

Малгобекски районерча цIенноаной хьашташ дика кхетадеш саг ваьннав Назар-Керте. Из ва Х. М. Джандигов. Вена хьаьттав из укхаза машина етта кIир а яхьаш. МийркагIа кIир а юсташ, тумашца ахча дагардеш латта лаьрхIа а хиннав. Цох хIама хиннадац, милице болхлоша соцаваьв из. Хьагучох, мел кIир етте а, кIайлургдоацаш хIамаш да Х. М. Джандигова леладаьраш.

Йоккхача хIамилга тIакхувраши из яккха кхычарна аьттув лураши кхы а ба гIулакхерча наха юкъе. Хьаэцаргба вай «Луч» совхоза керттера бухгалтер А. С. Медов, «Кавказ» совхоза СТФ заведующи Т. Н. Карпцова. ТIеххьарчо доккха гIулакх даьд ший гаргарча наха. ЦIагIа багтIаше, балха ба аьнна дIаязбаьб цо уж, хIаьта 455 сом ший кнса деллад. Шоана гучча бесса, во хьадж хьаухаш хIамаш да Т. Н. Карпцовас даьраш.

Ловча, аргда ер статья йийшача цхьаболча наха: тхона йIайха а шийла а яц. Царна ца хила а мег. Бакъда, хIанз со шоана бувца воаллача наха йIайха а я, шийла а яц. Уж ба газ лечкъаераш: районе баха М. А. Баркинхоева, Б. Х. Коригов, А. З. Коригов, А. И. Коригов, З. Б. Мамилов, кхыбараш. Царех цхьабараш вIалла ахча хьадала дага а бац. Цхьацца бахьанаш а доахаш, декхар тIехьатетт цар. Теттаргдацар нагахьа санна Малгобекски ЭПУ кулгалхой шоай балхах дог лазаш баларе-м.

Къаьстта дика хьадж кхетка ца хьегаш доходаш яха уйла йолаш барий кхачан продукташта юхегIертача. Масала, «Луч» совхоза доярнаш Л. З. Хациева, П. У. Медова, Я. Узиева. Фермера цхьаццане кхоккха килограмм шура лочкъаяь болхаш лийцаб уж. ХIаьта «мама чуйогIаргья шура а яхьаш» - яхаш даьгIача цар вехьа ха йоаьй. Кхы дикагIа хьал хиннадац маькх йоттача заводе болх беш болча М. А. Дзортовайн Т. Д. Булгучевайн дезалашка а. Хьалхарчунгара кхоъи шоллагIчунгара пхиъи маькха булкаш яьхай балхара цIабоагIача хана.

ГIанахьа боабишкаш дукхаьлъухаш лела хургья-кх Сунженски районе яха Селиванова Надежда Алексеевна а. Из а ена хиннай Малгобекски районе бахача наха «гIулакх» де. Сунженски коа тIарча оалхазарий фабрике хьалкхеянь боабишкаш ехкай цо Вознесенская яхача станице. Пачхьалкхен мах цхьаннех шишша сом болча, кхоккха сом а доаккхаш. Базар тайнай аьнна хеттача хана, лаьцай зуламхо.

Масалаш кхы а доаладе йиш яр. Уж-м догIа миссел дукха да. Фу ду районе къоалаш дIададахара, приписка ш гучаяхара, зуламхой бехктокхаме озара? Бакъдар ала ма дезий, къа ца хьегаш йоахача доходашцара къовсам духхьал чурча органий, халкъа тIахьожама комитета декхар лоархI укхаза. Масала, укх шера цу даьнъе даьча 118 зуламах цаI мара гучадаьккхадац боахама кулгалхоша.

— Къуй гуча ца бахар цаI да, — аьлар Малгобекски РОВД участкови инспекторий начальника I. Бузуртанова. — Цхьаболча кулгалхой бехкагIа зIамига къоалаш деш лийцараштa теха гIод хьа ца доаккхаш дисар шоллагIа да. Цу тайпара масалаш районе кIезига дац.

Къоал сий доацача, эхь дайнача наьха гIулакх да. Из иштта дале а, нийслу вайна юкъе хьарамча рузкъана тIакхувраш. Гешт де мегаргдац царна.

М. КАРТОЕВ.

Оарц дала!

Солярка тоатолг

Мах кIезига хиларах экономически пайда луш да дизельни доагор. ТIеххьарча хана из доагадеш йола транспорт шерагIа яржаш латт. Цу хьакъехьа дукха къахьийгад вай конструктораша а инженераша а. Эггара низ болча йоккхагIа йолча машинаш тIа латт дизелаш, дика къахьегаш я уж вай кхашка, гIишлонаш еча халкъа боахама мовхьаш дIа-хьа кхухьача.

Тешаме хила деза цу тайпарча машинашта, ерригача автотранспорта деш дола гIулакх. Царех керттердар — доагор чудоттар.

№ 58 йолча доагор чудеттача станце хьалаш дика дац, аьнна хоам бир редакцега тайп-тайпарча организацешкарча водителаша. Цар дувца къамаьл нийса долга ховргда заправочни станци бIаргаяйча, Карпински кургане я 58 йола заправка. Юстара латт солярка чудотта колонка. Из белгалйоаккхаш цхьаккха а йоазув деце а дика йовзаргйолаш я из моллагIчоа.

Гоннахьа доахк кIоагаш, хотта баьннаб, массе моттигашка Iоиха солярка да. Молха чудола бешка а хинна дIаэттад гонахьарча лаьтта хьал. Йолаш яц цхьаккха тайпара кхерамзлен техника.

Бакъда, дехьа а сехьа а латт гIум чуйола бешкаш, хIаьта царна чу дукхагIа гIум яр е кувхаш яр ховргдолаш яцар уж цу дийнахьа. Цхьаккха тайпара пожарни стенд яц ара. Из укхаза езаш яц яхаш вар воккхагIвола оператор Тазаев Абдул. ХIаьта из иштта дац, аьнна хеталу. Йолаш я огнетушителаш. Бакъда, уж станце подсобка чу яда. Хетачох цига уж ядарах пайда хургбац, нагахьа санна цхьа хатар доале.

13-ча марта хиннача эггара тIехьарча тохкамо гучадаьха кхоачамбоацараш иштта да: «Кхерамзлен техникана йола инструмент керда яккханза я, огнетушителаш йизанза я.., диэлектрически кулгах йоахкаргаш эшаш я гIум яц». Бакъда, комиссена юкъе боагIаш хиннача профкома председателa Б. М. Передкова, ПОХР инспектора А. В. Краснова, кхерамзлен техника инженера О. Л. Унтиловайна, бIаргадайнзар дизельни доагор чудеттача колонкана гонахьа доаллар. Зийнзар цар Iоиха солярка, еха «пистолеташ».

Со цига волча хана машина доагор чудотташ вар «Агропромтранс» водитель С. С. Джабранлов. Из а, цига нийсвенна «Чечингстройтранс» водитель Ю. Л. Луценко а юхе волаш шин минота «пистолет»-шлангах Iоуха солярка гулдир аз.

Сона хац из мел хургдар. Из диста а оаза а цхьаккха прибор яцар сога. ХIаьта ший гIулакха нийсвеннача «Госкомнефтепродукты» яхача управлене воккхагIволча юриста Ряшин Анатолий Ивановича аьнначох 80 грамм хинна Iергдацар аз гулдаь солярка.

Бакъда, «корреспондент венав», аьнна къамаьл даьлча из «пистолет» хийцар станцерча болхлоша. Цу гIулакха йоае йийзанзар 10—15 минот. Хаттар отт: хьалхагIа де йиш йолаш дацар из хIама? Водителашка а цхьа хаттар дала безам бар: хIана бац уж сагота шоашта доагIа солярка лаьтта Iоухаш хилара.

Лакхе вай йийцача комиссес кхы а белгалдаьккхар, наькъаш деха да, колонкаш тIалатта бетона лардаш тоае езаш я...», аьнна. Белгалдаккхар-м пайда бац. Цу гIулакха бежке вар бехктокхаме оза веза. Цхьа да хила веза цунах жоп луш. ХIаьта из динза дисад.

Цудухьа хувцаденна хIама дац.

Ж. БОГАТЫРЕВ.

РЕДАКЦЕГАРА. Ер материал кепатоха кийчъяьча хана цхьан водитело телефон детехар редакце. ЧIоагIа детехаш вар из дизельни доагор чудоттача колонка тIа хьалха лаьтта «пистолет» шеха дIаоттаелга. Цох Iохиннача солярка с кIезига кулгаш мара бIехдацар: вешта керда оттаьчо солярка урагIа детт, кулгел совгIа барзкъаш а бIехду, йоахар цо.

Доазол дехьара

ДоттагIий опыт

Кооперацинийсача наькъагIа

Венгре эггара йоккхагIйолча «Будапринт» яхача текстильни комбината кулгалхоща советски журналисташ вIашагIкхийттача йоккха йоацача зале ханал хьалха ахка деча санна хет. Укхаза оттадаьча кIадаша сийрда цIечунгара денз кIаьдасигал бессарчунга кхаччалца дола дерригa бесаш шоашка долаш санна хетийт. ХIаьта «ГIетта лелача кочамийн пляжашка ювхаеча костюмийн сурташа, формас манекенщицаша аханарча кIормацашта тарйолийт. «Будапринте» иштта хьадеш да хоза истола тIа тувса, кухне леладу гаташ, метта лелаю хIамаш.

Предприяте бархI фабрике болх беш итт эзар гаргга саг ва. ХIара шера укхаза хьаду 120 миллион квадратни метр хула боамбе, вискозни, вIашагIъийна кIадаш, трикотажни гата. Европе алхха цаI мара йоаца кIада кIайду лини болх бе йолаялийтай. Кепайоазон «чопа» оалаш йола способ юкъейоалаьй, из бахьан долаш йоккхача моттига тIа хало йоацаш сурт дуллалу. Фабрике оттаьй ратационни фотофильмови машинаш, вай ханара производства эггара тIехйола, кхыйола техника а я пайда эцаш. Продукце дикал лакхъяро новкъостал ду красителий керда палитра хьаяра а.

Кердача оборудоване новкъосталца хийи мIади тIа ца эца, тIоа тIабилара эша материалаш арахец.

Советски наха а нийцай из продукци. ДIадахача шера «Будапринта» вай мехка дайтар 30 миллион сома маьха 24 миллион квадратни метр хула боамбеи вIашагIъийнен кIада. Цул совгIа, советски тикашка дера «Будапринта» фабрикашка хьадаь пхи миллион барзкъаш а. Уж духхьал цу цхьан оагIорахьара хинна дацар. Уж хьа а ду, экспортагIа дIа а кхухьийт СССР-е нийбеча боамбехи вискозни хьоасахи.

ХIанзалца СССР-ен Венгрен предприятешта юкъе лаьттай «Экспортлени», «Разноэкспорти» яхараш санна йола арахьарча торговле организацеш. Товараш хувцара тIахьожам лоаттабаьб яйгача промышленноста Министерствас. КIадаш, цар тIара сурташ, барзкъаш советски рынке ма доаггIара тайп-тайпара дацар, цкъаза модас дIа ма деххара а хилацар. ХIаьта «Будапринте» хIара шера 800-га кхоачаш керда сурташ ма дехкий.

Тахан вай венгерски коллегаша йоах духхьалара бувзамаш оттаде вай. Торгови партнераш бувзама цIи лоацъяр духьа торгови хувцама актуальни декхараш довза духьа советски швейни фабрикай викалаш Венгре бахийта а цигарбараш СССР-е бахкийта а боагIа.

ХIанз шин мехка правительствашта юкъерча соглашенега гIолла йиъ советски республикага — Украинага, Грузега, Азербайджанага, Молдавега кхаьчай юкъарчал доаццаш венгерски предприятешца торгови гIулакхаш леладара бокъо. Иштта цхьана къахьегара опыт йолаш я. 1986 шера «Будапринто» соглашени йир «Кренгольмская мануфактура», «Балтийская мануфактура» яхача эстонски комбинатащца. Советски партнераша предприятега дехкар сома кIада, хIаьта шоай аргIана царгара ийщар кийчдаьданнар. ВIаши пайда баьлар. ГIулакх миштад аьлча «Будапринта» ткачества производственни мощность отделочни производства мощностал кIезигагIа я. Эстонски фабрикашка из нийсса юхамаччахьа я. Тахан шинна а оагIоно из пайдане лерхI, цхьана къахьегара боккха теркам а бу.

Сергей БРЕУС,
АПН корр.

Будапешт.

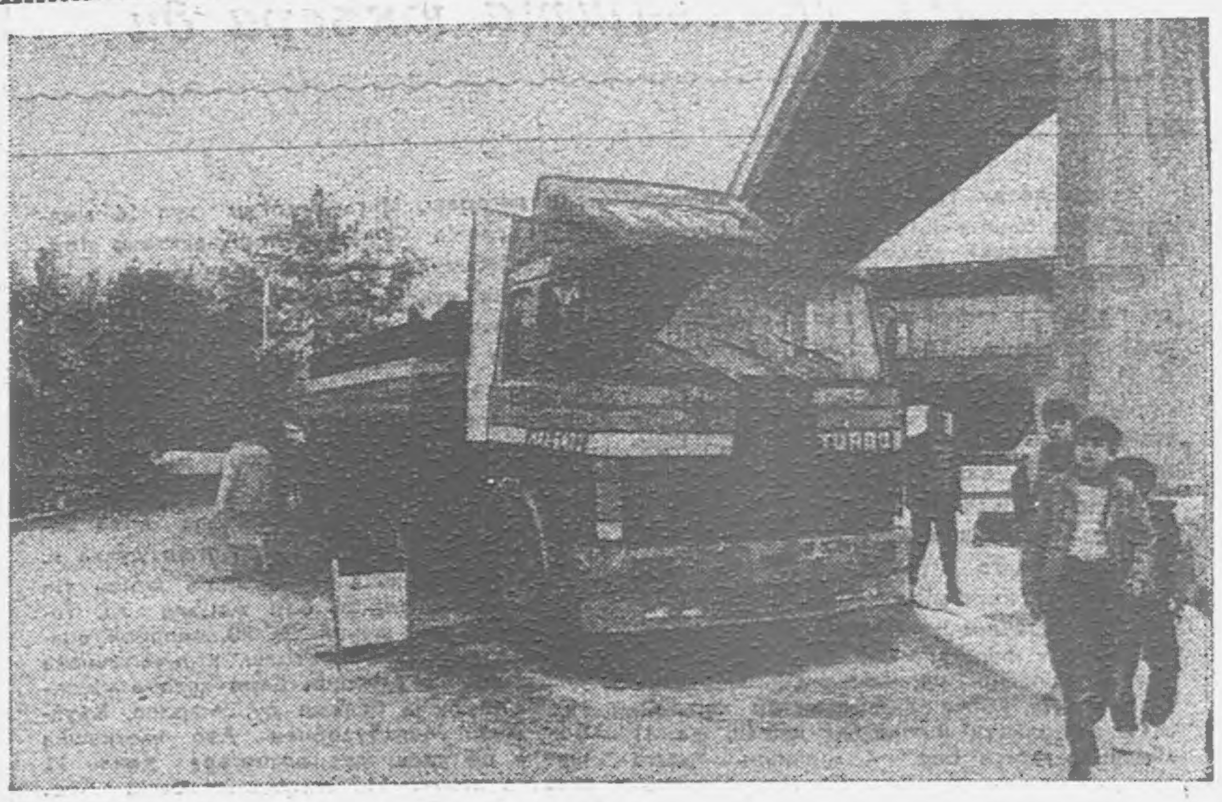

СФРЮ. Сухали тешами, комфорти экономичности — хIанзара дунен автомобилестроени дегIакхувлачара уж керттера лостамаш къаьгга хьахьекхад Белграде хиннача традиционни бIаьстен автосалона экспозице. Цига дакъа лаьцар 400 совгIа йолча югославскийн доазол арахьарчей фирмаша. Хьожачар боккха теркам тIаэзар «Автоэкспорт» яхача Ерригсоюзни объединене — Белградски автосалона традиционни доакъашхочо хьокха оттаяьча советски автомобилаша. ХIанзара хьажар автомобилестроене СССР-аи СФРЮ-неи юкъера массаза дегIауха вIаши леладу гIулакхаш хьахьокхара йола демонстраци хинна дIаэттар. Толаме кхоачашъю цу даькъерча кооперацех йола соглашени, цунга хьежжа югославски предприятеша «ВАЗаи» «КамАЗаи» комплекташи узлаши лоаттаю.

СУРТА ТIА: йийллача майда тIа хьахьокхаш я МАЗ—МАЗ-6422.

К. ВОРОБЬЕВА сурт. (ТАСС).

Сага бокъонех

Хьо ца эшача хана

ФРГ-ерча город Метцингенерча болхлочо Гюнтер Фишера Московски радио дайтад письмо. Советски Союзе йолча социально-экономически перестройка дешашта ФРГ общественносто боккха теркам тIабохийташ хилар белгал а даьккха, Гюнтер Фишера хьоаю ший мехкарча дукхача наха дагайоалла тема:

«Ма чIоагIа хьаштдолаш дар тхона Советски Союзе предприятешта реорганизаци еш хиларо бе болх боацача нах оттаберг ца хилар хьахаза. Тханцига деррига а кхыча тайпара да: пайда луш йоаца (вешта аьлча цу е вокх даьна пайда беш йоаца) предприяти тханцига духхьал дIакъовл, хIаьта къахьегамхой бе болх боацаш бус. Из фуд а цох тIехьагIа фу хул а шоцкъа дийца Iийнадац шоай передачашка. Бакъда, новкъа хете а, тханцига дукха ахча дIадохийт тIема кхоачамашка, хIаьта бе болх ца хилар дIадаккхара болча къовсама из массаза а тоъаш дац».

Цхьа Гюнтер Фишер вац иштта хеташ. Цунна санна хет капитало доал деча бахача, бе болх боацаш бисача, совбаьннача, обществана ца эшача, миллионаш болча наха. Капитализмах доалла хронически лазар — бе болх ца хилар дIадаккхара йола рецепт ца кораьча Малхбузерча Европа кхыча мехках цаI я Федеративни Республика а.

Дукха нах юкъе бола демонстрацеш хул укх деношка ФРГ дукхача городашка.

Дукха ха йоаццаш Бонне, керттерчарех йолча цхьан майдане хилар машинашъерийн металлистийн символически акци — духьала хилара вахта. БIарччача кIирагIа, цаI шоллагIчо хувца а хувцаш тайп-тайпарча предприятешкарча делегацеша демонстрацеш йир малхбузенгермански столице производство лоацъеш а болхлой моттигаш кIезигъеш а хилара духьала.

ТIеххьара араяьхача даннегIа, ФРГ-е шиъ ахн миллион гаргга нах ба бе болх боацаш. Официальни статистикас царца лоархIаш бац «таккхалча резерваца-ра» бола 1,2 миллион хула болхлойн гIулакхера нахи. Уж ба дукхача хана денз бе болх боаца нах, бакъда, бе болх боацаш ба аьнна дIаязбаьбац, хIапа аьлча из кхетаме ца хеташ.

Гуча гуш кIезигъяьча даннегIа, мехка бе болх ца хилара боарам беррига а наьха 10 процент лоацаш ба. Из да мехкарча къахьегалургдолча нахах хIара иттлагIа вола саг бе болх боацаш висар. Цхьайолча городашкен лаьтташкен бе болх ца хилара боарам кхы а лакхагIа ба. ФРГ-а эггара дукхагIа промышленни дегIаенача регионе — Къулбаседа Рейн-Вестфали яхача лаьтта иштача нахах хIара бархIлагIвар бе болх боацаш ва. Рура юхе йолча городе, Хаттингене бокъонца йола трагеди я. 80-гIа шераш доладеннача хана денз 59 эзар саг вахача цу городерча нахах 15 процент бараш бе болх боацаш хиннаб. Массехк ди хьалха Хаттингеи оагаеш хьоайир кердача хоамо: «Тиссен» концерно дIакхайкадаьд кхы а массехк предприяти дIакъовл аьнна, из да бе болх ца хилар 28 процентага кхоачаргхилар. Кхы аттагIа хьал дац лоалахарча Оберхаузенеи промышленни Рура кхыча городашка а, предприятеш дIакъайлай аьнна хьакхайкадаьд Круппа концерно а. Укх гаргтарча хана кхы а итташ эзараш бола болхлойн гIулакхера нахи улицашка арахховсаргба. ГIулакх латтац цар дезалаш духхьала шоашта керттера хьадоагIача хIамах баргхиларах а. Дохаш да городской финансаш эргаяха, кIалбисараштa новкъостал дара цхьа система хьае гIерташ муниципальни Iаьдало леладеш дар. Халача кхаьча ба торговцаш а юккъера хьал дола нах а. Розничи торговций малхбузенгермански Союза даьча лоархIамегIа, болат лоаладеча промышленносте ши эзар болхлочунна болх бе моттиг ца хилар бахьан долаш шера наха 14 миллион марка кIезигагIа мах бола хIама эцаргда. ХIаьта болат лоаладеча промышленносте балха цхьа моттиг тIера ялар кхыча сферашка 1,7 моттиг тIера ялара нийса да.

Цудухьа тамаш яц дукха ха йоаццаш Хаттингене хиннача духьала хилара демонстрацена юкъе дакъа лоацаш дIайоаккхача предприяте болхлой меттел зIамига торговцаш а, кхыметтел профессиональни училище дешабагIарех йола догдоахилге цIенъенна еха бола дешархой а хилар. «Хьанна йохкаргья оаха булочкаш, колбаса, нагахьа санна завод дIакъовле!» — процессена юкъе дакъа хIана лоац Iа аьнна журналисто шийга хатьтача иштта жоп делар 44 шу даьннача мясника.

Профсоюзаша дIадех керда балха моттигаш хилийтара, бе болх боацарашта социальни новкъостал дара программа тIаэцилга. Бакъда, правительства, хетаргахьа, кхыйола йоакхо я.

Немецки профсоюзий Объединене яхачогIа, социально-экономически доктрина ше а кабинето деш дола деррига реформаторски гIулакхаш а йоаккхача капитала хьашташта кара да. Цуна гуччахьа тешал ду 1987 шерарча мехка бюджето. Из камаьрша я йоккхийча топашкен танкашкен дIадахийтачоа, чIоагIа цIаьрмата я социальни хьашташта. Бераш, къабенна нах юкъе а болаш, ФРГ-е бахача наькха сага сих шера тIема еш йола расходаш тахан 228 доллар я.

Нагахьа санна из ахча социальни хьашташта дIадахийтача! Бакъда, хулащдар кхыдар да. ТIема еш йола расходаш лакхлу, царца лакхлу экономически проблемаш а бе болх ца хилар а.

Е. БОГОМОЛОВ. (АПН).

Кабульски университете деша багIа студенташ дукхагIа хул. ХIанз цун кхойтта факультете 10 эзар зIамига саги йоIи я дешаш. Афганистана Халкъа-демократически партен ДРА революционни правительствай мехка лакхерча дешара системана демократизаци яра тIаерзаяь политика бахьан долаш хьалха университете дешалга дагадоха а кхийрарча болхлойи ахархойи эзараш бераш хIанз инженера, агронома, хьехархочун е лора специальность караерзае йиш йолаш да.

СУРТА ТIА: Кабульски университета студенташ.
ТАСС Фотохроника.

1 июне—бераш лорадара Дунен халкъашта юкъера ди

Из ди дезду 1950 шера денз, кхалнаьха Дунен халкъашта юкъерча демократически федераце решенегIа.

СССР-е берий йоакхо яр массане юкъара гIулакх а хинна дIаэттад. Советий Iаьдала хьалхарча декреташта юкъе дар В. И. Ленина кулг яздаь нанали берали лорадах дола Декрет. Хьалкхувш йоагIача тIехьен ю йоакхо йолаш я КПСС Программа тIа, вай мехка социально-экономически дегIаахара планашка. Советски Союзе болх беш я 137,9 эзар берий беш, ясли-беш. Цига кхувл цхьаннегара денз ялх шерага кхаччалца ха яьнна 16 миллион бер. Юкъарообразовательнии профессиональнии кийчо яр вIаштIехьдоаккх халкъа образоване цаI йолча системо. 130 эзар совгIа йолча дийнахьарчен юкъарообразовательнии школашка дешаш да 41 миллион гаргга бер, 4 миллион гаргга саг дешаш ва профессионально-технически дешара заведенешка, 4,5 эзар техникуме дешаш ва 4,5 миллион совгIа саг, 900 гаргга йолча вузашка 5,5 миллион гаргга студент деша вагIа. Советски Союзе деррига дешара тайпаш мах тела безаш дац. Иразерча берала эггара сийрдагIйола оагIув а хинна дIаэттай пионерски лагераш. Цига салоIаш хул 16 миллион совгIа бераш. Пачхаьалкхено теркам тIабохийт берашта творчески эстетически кхетам баларе. Берашта аьнна вай мехка хьадийллад 160 совгIа театр. Духхьал «Детская литература» яхача цхьан издательствос арахец 200 миллион совгIа книжка. Дерригача берашта мах боацаш биззача боараме медицински новкъостал ду.

Цхьабакъда, иразерча берала йола бакъо кхоачаш ца хулаш моттигаш дукха я. ЮНЕСКО даннегIа хIара шера дунен тIа 29 миллион гаргга бер моцала ла. Тахан дерригача дунен тIа 80 миллион совгIа бер тIа тхов боацаш, кхаьч-кхаьчача дахаш да, 75 миллион беро хала а кIезига алапи лу а балхаш ду. Африка, Къулбехьарчен Малхбузерчен Азе мехкашка школе ца ухаш дус ялхнегара денз 11 шерага кхаьча 115 миллион совгIа бер. Бераш —вай лаьттан кхоане я, уж дагийта йиш яц тIема алана юкъе.

Ерригача адамлен а, къаьстта берий, сихдаь герзаш хьадарал къизагIа моастагIа кхы вац. Моцал Iуваша деррига бераш дузаде герзаш хьадарга дIадодачох 10 процент рузкъа кхоачам болаш хургдар.

БЕРАШ ДАХА ЦIА

ЗIамигача гражданий йоакхо яр массахана кертера хиннад «Терек» яхача Нохч - ГIалгIай производственни мебельно - дахчан хIамаш хьаеча объединене № 17 йолча берий беша-яслей коллективе.

Iуйрийна балха йоагIаш фанеровально - заготовительни цеха прессовщицас З. Галаевас шийца боалабу къонгаш Хьусени Хьасани. ШоллагIча мебельни филиала ширпотреба цеха болхлочо С. Ахмадовас укхаза кхувл ший йиIиг Зарема. Царна тIеххьа хьакхоач ноаной А. Камуркаева, М. Умалатова, Х. Азуева, дукха кхыбараш. Безаме хьаэц царгара бераш воспитательницаша.

ДIаболалу болх. Къаьстта теркам тIабохийт бераш къахьегам безаш хьалкхедара. ДоккхагIдолча бераша Iунал ду берий беша - ясле коа йолча зизай клубана. Кастта шоай ноаношта совгIат де йиш йолаш хургба уж.

Эстетически интернациональнии кхетам луча хьинаре болх бу воспитательницаша Б. Берковас, Г. Бенедскаяс, Л. Кильчиновас. Цар хIаране къахьегама стаж ткъаь шерал тIех я. Ветераний гIулакх дика хьаллаьцад къонача Гильхаева Ларисас а.

Бераш диза, унахцIена хилийтара кIезига хьинар дIалац нянечкаша Л. Агеевас, М. Радаевас, поварa Т. Ирисхановас, медицински йишас З. Гишларкаевас, завохоза З. Ткаченкос.

Иразе чакхдоал тхо долча Дунен халкъашта юкъера бераш лорадара хетадаь Ди. Из дIадолалу утренникаца. Дек иллеш, еш стихаш. Бераша тIаювх къаман костюмаш, тайп - тайпара халхараш, ловзараш ду.

Сарахьа шоай бераш долча хьабоагIа дай-ноаной. ЦIей дIахо дода. Иразе дел берий бIаргаш, хьахоз музыка, дагтара детт тIоараш.

Кхыча тайпара хила а йиш яц из-м: вай мехка берел, цар могашалал дезагIа кхы хIама дац.

Л. ИНДАРБИЕВА,
№ 17 йолча берий беша-яслей заведующи.

Грозняерча № 74 йолча берий беша ухача 118 берах 22 укх шера денз школе дåха дезаш да. Царна дукхагIа теркам тIабохийт воспитателаша. Т. Маиловас, Л. Хусаиновас, музыкальни кулгалхочо Р. Базоркинас.

— Тха а ба тхоай выпускникаш, — бегаш бу беррий беша заведующе Х. Точиевас. — Деша дахале, берашта цхьацца тIехьагIа эшаргдар Iомаде гIерт тхо. ЧIоагIа пайда хьабоалаш да воспитателаша беращца ду дукkха а ловзараш. Царех да «Библиотека», «Парикмахерске», «Тика», кхыдараш.

Цига зIамига гражданаш Iомалу дог-цIена, хила, къахьегам беза, кхычарна новкъостал де.

ХIанз берий беша коллективо кийчо ю ахкан хаарча салаIара. Цу гIулакха лаьрхIа хьатIаенай цIена гIум, ницай керда пластмассови ловзоргаш, канцтовараш, теркам тIабахийтаб берий кхача чам болаш хилийтара, унахцIено чIоагIъяра.

СУРТАШ ТIА: 1. № 74 йолча берий бешара зизаш леладераш; 2. «Тика» яха ловзар.

И. ПЛИЕВА сурташ.

ДОТТАГIЛЕН НАЬКЪАШ

ХIара шера чIоагIлуш, кIоарглуш доагIа Къулбаседа-ХIирийченнен Нохч - ГIалгIайченнен юкъера вежарашха дола ленински доттагIал. Шоай дика мел дар, шоашта карагI мел даьннар дIа-хьа бIаргадайта, дIа-хьа новкъостал де гIерт лоалахой. Массайолча, сферашка дIахьа дийшад доттагIлен такилгаш.

Царех цхьанне боалабир Назране укх деношка Къулбаседа-ХIирийченера цIи хеза лектораш а: цигарча пачхаьалкхен университета СССР-а исторе кафедра заведующи, исторически Iилмай доктор, профессор М. М. Блиев, цу университета доцент, исторически Iилмай доктор Ю. В. Хоруев, юртбоахама института философе кафедра ассистент, философски Iилмай кандидат А. Я. Осипцов.

КIоарга чулоацам болаш, наьха уйла тIаозаш яр цар вай мехка халкъий ленински доттагIленах лаьца йийша лекцеш. Октябра 70 шу дузача юбилейна хетаяь яр уж. Лекцеш йийшар училище, техникуме, кхыча моттигашка. Цул тIехьагIа Сийлен мемориала тIа хилар хьаьший, городах бIарг техар.

М. КАРАЕВ.

ХУДОЖНИК ВЕЛАКЪЕЖ

Дешашца ца аьлча а...

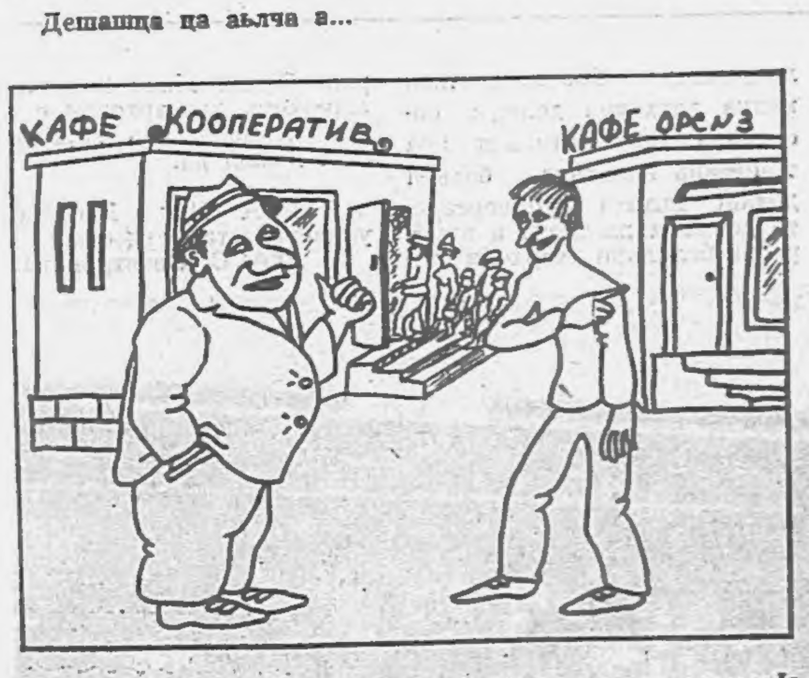

— Аз укхаза дуъ хIама.

— Сона укх чу хозагIа хет.

Б. ГАНИЖЕВА сурташ.

С. АУШЕВ

IАЬРЖА МОРС

— Iаббаси Аюпи яхаш гаргара нах бар тха, — сабаре дIадоладир Хьасана ший къамаьл. — Йоккхий сомий бешамаш яр цар. Цу шера геттара дика хьийкъабар Iажаш. Цхьан дийнахьа шоай вордашца уж бохка город Орджоникидзе бахаб лоаллаха бахаш бола Iаббаси Аюпи.

Базар тIа Iажаш бахьаш кхычахьара тIабаьхка нах кIезига хиларах цар бараш сиха маьхала баьннаб. Цу наькъа санна, хьалха дIаяхача хана цIаккха а аьттув баьннабацар цар. Базар тIа маьлхе дIаэтта латташ шинхо ди даккха дезаш хулар цкъаза Iажаш бехна ца боалаш. Цу дийнахьа гIулакх сиха вIаштIехьдаларах дог дика хиннача Iаббаса тика тIа а ваха «Кагор» яхача чагIара ши шуша, лаваш, дулх, помидораш. ийцай.

Цхьаккха тайпа корта бохабу малар молаш хиннавац Аюп. ГIаьле озаш а хиннавац из. Наьха рузкъа ца дезаши хьаьнала къахьегаши саг хиларах юртахоша сий деш вар Аюп. Ишттa хьалкхебора цо ший къонгаш а.

Шушашкара дар фу малар да лоалахочоа дIа ца хайтара, цар тIа яьхка каьхата этикеткаш хьаяьхай Iаббаса. Талсача йохкаш ше ийца хIамаш а йолаш, Iаббас юхакхаьчача, говраш вордаех дIайожкал мара ха ца йоаеш, базар тIара арабаьннаб уж.

Городера Iоара а баьнна «Электроцинк» яхача завода шоаш IотIакхаьчача, хьалхавоагIача Iаббаса, хIама дуъаргдолаш вий хьо, аьннад Аюпага. Даьра ва, жоп деннад вокхо. ТIаккха ший вордагIа йоалла говр, Iаббаса вордана дIатIехьа а йийза, лоалахочунца хIама даа Iохайнав из.

Малар чудола цхьа шуша Iаббас хьаяста велча, ер фуй хьа, аьнна хьаттад Аюпа. ЦIена морс да ер, аьннад Iаббас вела а къежа. Хьо санна цIаьрмата болча наха мелац укх тайпара чам болаш дола цIена малараш. Соца хьо базар тIа мел венача хана еррамо дохаданза дола морс а меладеш, хьога дика хьегийтаргдолаш ва со, аьинад. Iаьржа чхьагIар чудола шаьра пела Аюпага дIанховдадаьд цо. Ер цхьа ший тайпара чам болаш морс ма хиннадий, — аьннад раьза хиннача Аюпа, ше из дIаменна ваьлча. — ХIанзчул тIехьагIа-м аз а маргдац хий техар. Хьо хIама дика довзаш саг хиннав, Iаббас. Хьоца мара со кхычунца воагIарг а вац укхаза. Аз хьо хувцаргволаш цхьаккха саг вац вай йоккхача юрта.

Дика хIама тIа а кхоаллаш дIаменнай лоалахоша шаккхе шуша. Хьалха саг йоагIача-йодача, кхы тайпа дика дена моттиг нийсъелча кIезиг-дунха малар молаш хиннача Iаббаса, цу наькъа меннача дегIа новкъарле еш хIама даьдац. ХIаьта цу дийнахьа мара хьалха вIалла маларах къург банза вола Аюп, мотт а дIалаьца, ши бIарг IовIашка а баха ше ваггIача дIавежав.

БЕЛАМЕ ДУВЦАР

Салимат, Маликат, Хьулимат яхаш цIераш йолча кхаь йиший цаI мара воаца воша вар Аюп. ХIаьта царна чIоагIа дукхавезаш а вар. Аюпа керта тIара цхьа чо Iо ца божийта моллагIа хало ла кийча бар йижарий. Доккха цIей оттар веший коа уж вIашагIа массаза кхета. Маьре а баха шоаш бахаш болчара Аюп волча бахка шоашта дагадехача кхоккхе а йиша цхьана йоагIар.

Iаббаса ховш хиннад кхоккхе а йиша воша волча енилга. Ший ворда чу дIаса даха ши култ а долаш, Аюп вIаьхваь Iо а вилла, шоай йоккхача юрта юкъе гIолла хьалвоагIаш хиннав Iаббас, тIехьайнйза цун ворда а йолаш. Фу хиннад Аюпа, аьнна юртахоша шийга хаттар дича, дIадаьннад укхандар, оалаш хиннад, гIайгIане вахара кеп увттаеча Iаббаса.

Цо аьннар дIахезад юрта юкъе ловзаш доахкача бераштa. ТIаккха шоай низ дIа ма кхоачча хьалбайдаб уж Аюпар цIенош долчахьа. ДIааьннад венна Аюп ворда чу а уллаш, Iаббас цIавоагIаш латт, аьнна. КорзагIбаьнна цIагIара хьааралийлхаб даьцIа баьхка хинна йижарий, Аюпа цIеннана. ЦIаьхха царга чIоагIа даьпна махьарч хьа а хеза, ваьннар хьагулбеннаб гонахьара лоалахой а.

БIаргаш къайладаьха Iочутоiаяь кий а йолаш, хайийлла латтача коанаIарех Аюп чуллаш йола ший ворда хьачулаьллай Iаббаса. Веннача Аюпа дакъа цIагIа дIачудахьа ма дезий, аьнна лоалахоех массехк саг ворданa дIаюхе вахав. ТIаккха a шийна бага хий латташ мо цхьа дощ ца оалаш, цхьа боккха бала шийна тIанхаьчача санна шин бе урхаш а йоахкаш, вагIаш хиннав Iаббас.

Низ болаш хиннача паровозо етта Iи санна, Аюпа багара хьауха чхьагIара хьадж хьакхийттий дIаюхе бахача лоалахошта.

— Эъ! — аьнна чIоагIа цIогIа ийккхад царех цхьаннега. — Iошхьода биллахIий, ер-м маларо воха а ваь, мерза наб еш улл.

— ДегI дика хинна ва вай лоалахо, — аьннад шоллагIчо. Из хоз а денна, бела белабеннаб гулбенна нах.

ТIаккха цIогIарч а даьнна Аюпа дIатIабеттабеннаб гIадбаха йижарийи сесаги.

— Нанас ваьр! Фу дерг-дар оаха хьо веннаваларе? Цхьа минут яха мара ираз ма доадоре Iа тха!, — белхаш хиннаб са метта дена кхалнах.

Лоалахошкара новкъостал ца эшаш, сесагои йижарашеи дIачу а вихьа, гIажабедарий метта Iовиллав Аюп.

— Iаббаса цунна даьр сайна хьахезача со а вахар царцига, — аьлар Хьасана ший къамаьл чакхдоалаш.— Фу хьал дар хьога цо чхьагIар моладаьча дийнахьа, аьнна аз шийга хаттар дича, дикка юкъ яьккхар Аюпа, йист хинна ца воалаш. Доккха са а даьккха юххера цо аьлар:

— Са цIи ма яккхалахьа хIанзчул тIехьагIа, Iаббас мо малара тIакхувш болча нахага аз се Iехавайте дунен тIарча жожагIате нийсвеннавар со. Кхы тIа массехк ди даьккхадар аз маларо човхадаь, хIалакдаь дегI метта па доагIаш. НаIалт даьра хиннад из мел меларашта, из дезараштa, цунна тIехьабаьнна лелараштa.

Цунна даьр шоашта хьахезача Iаббасах чIоагIа бехк боаккх юртарча наха. Цу хана денз малараx къург ца беш хьавоагIа Iаббас а.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

ШОАТТДИ

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк.

9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Май беттара ашараш» яха радиоконцерт. 12.00. Массови ловзараш, викторинаш. 13.00. «Социалистически Даьхе лораяр — советски гражданий декхар». 17.00. Нохч-ГIалгIай госфилармоне артистий концерт. 18.00. Сийлахьча Октябра 70 шу дизара хетадаь Ленински района художественни самодеятельноста культурно-спортивни комплекса тIеххьара концерт. 20.00. Дискотека.

В. И. Ленина цIерагIа ДК.

Химика Денна хетадаь халкъа ловзараш. 17.00. ЦIейна хетадаь концерт. 19.00. «ВIашагIкхетар» яха дискотека. 20.00. «Мехкашкен континенташкен» яха кинолекторий.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК.

10.30. Барзкъаш дахареи тегареи кружок. 11.00. Авиамоделироване кружок. 15.00. «Ца малар — вахара хьисап» яха клуб. Дикача хьехамий сайре. 18.00. «УнахцIено» яха клуб. 18.00. «Джигит» яха халхара ансамбль. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

С. М. Кирова цIерагIа ДК.

18.00. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий ДК

14.00. «Цхьана сакъердаме да салоIаш» яха беламе программа. 15.00. № 5 йолча берий музыкальни школа отчетни концерт. 17.00. Иовзаш йолча ашарий концерт. 17.45. «Вай кIира» яхача радиожурнала цIейна хетаяь выпуск. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Просвещене болхлой ЦIа.

12.00. «Рукодельница» яха клуб. 14.00. Книгаш дезарий клуб. 18.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Красный молот» завода ДК.

9.00. Берий бальни халхарий кружок. 14.00. Iарбий меттала къамаьл дувца Iомалу. 17.00. Гитара лакха Iомалу кружок.

Пролетбата цIерагIа ДК.

13.00. Къонабарий цIей. 14.00. «Атеист» яха киноклуб. «Кагирхойн дин».

«Оргтехника» объединене ДК.

16.00. Сакъердаме стихаш ешарий конкурс. 17.00. Игротека.

КИМ-а цIерагIа клуб.

17.00. «Ца малар — вахара хьисап» яха тематически кинохьокхар. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Маьхк еча комбината клуб.

9.00. «Говза кулгаш» яха клуб.

КIИРАНДИ

С. М. Кирова цIерагIа культуран салаIарен парк.

9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Ма хоза да ер дуне!» яха радиоконцерт. 11.00. «Тхога машар лорабе аьнна васкет даьд!» яха асфальта тIа сурташ дехкара конкурс. 15.00. Массови ловзараш викторинаш. 19.30. Брейк-данса халхархой хьокхара выступленеш.

В. И. Ленина цIерагIа ДК.

Химика Денна хетадаь халкъа ловзараш. 11.00. «Фаьлгийи приключенейи дунен тIа» яха киноклуб. 13.00. 17.00. ЦIейна хетадаь концерташ. 14.00. «Сийг» яха кхувшбоагIарий клуб. 19.00. «ВIашагIкхетар» яха дискотека. 20.00. «Все музы в гости будут к нам» яха кинолекторий.

Н. К. Крупскаяй цIерагIа ДК.

15.00. «Къона ленинхо» яха кинотеатр. 16.00. В. Ольшанский. «Тамашийна Горюхин» яха спектакла премьера. 19.00. Кагирхой салаIара сайре.

Маьхк еча комбината клуб.

13.00. «Веста» яха любительски объединени. 16.00. «Хьабола, фаьлгI» яха киноклуб.

В. Маяковске цIерагIа клуб.

10.00. «Рукодельница» яха клуб.

С. Орджоникидзе цIерагIча стадион.

10.00. Ейгача атлетиках НГIАССР къонача кхалнаьха спартакиада.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

30 МАЙ

I ПРОГРАММА

7.00 — Iуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.05 — Iилма - довзийтара фильм.
8.55 — Халкъа творчества шоллагIа Ерригсоюзни фестиваль.
9.25 — Россе художникаша дувц. РСФСР художниккий VI съезд.
10.00 — Саг. Лаьтта. Вселенни.
11.00 — Дай-ноаной [illegible] — шоатта.
12.30 — «Массанена а хIаранена а». Барзкъий моделей телевизионни конкурс.
13.00 — «ДоттагIле». Телевизионни журнал.
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — Сийлахьча Октябра юбилейга. Историн доаргдоаца мугIараш. «Разведчика майрал». Художественни фильм.
16.30 — «Денна тIехьа ди». Парте райком эргалонаш еча хьалашка. 6-гIа ди. «Хьалха хьежа».
16.45 — «Радуга» яха дунен халкъашта юкъера халкъа творчествай телепрограммай фестиваль.
17.20 — Мультипликационни фильмаш: «Топ кхувсар», «Кха».
17.40 — «9-гIа студи».
18.40 — «Джамайка». Телевизионни художественни фильма премьера. 1, 2-гIа сереш.
Перерыв йолча хана (19.45) — «Кердадараш».
21.00 — «Ха».
21.40 — Владимир Высоцкий. Перерыв йолча хана (22.40)— «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — ДIалокх ТАССР заслуженни артиста Р. Курашина (баян).
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Iуйранара почта».
9.30 — «Наьна школа».
10.00 — «Ларец Марии Медичи». Художественни фильм.
11.30 — Туркменски телевидене программа.
12.50 — «УнахцIено».
13.35 — «Нохч - ГIалгIайчен кIира».
13.45 — Дунен халкъашта юкъера берий ди. Концерт.
14.10 — Кхоана — химика Ди.
14.35 — «Лехама энерги» (нохчий меттала).
14.55 — «СалаIара сахьаташ».
15.20 — Москва. Консерваторе йоккха зал. Ф. Шопена музыка оагIонаш.
17.05 — «Крепыш». Субтитраща художественни фильм.
18.30 — «Фотографи да сона совгIата». ДIалокх Душан Главачена. (ЧССР).
19.00 — Дунен художественни культура. А. Н. Бунин. Вахарен творчествай оагIонаш.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Никъ бита сона». Мультипликационни фильм. 1-гIа дакъа.
20.15 — Хи тIара поло. Дунен халкъашта юкъера турнир. СССР сборни — США сборни.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Къулбаседен повесть». К. Паустовске из цIи йолча повестах оттадаь художественни фильм.

31 МАЙ

I ПРОГРАММА

ХИМИКА ДИ.

7.00 — Iуйранара зарядка. Мультфильм. Музыка.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Тэлэнкуца». Документальни фильма премьера.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гIулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Iуйранара почта».
11.30 — Ерригсоюзни дешара конференци. «Халкъий доттагIал» яхача журнала редколлегеца а авторашца а вIашагIкхетар.
13.00 — «Ашарий киоск».
13.30 — «Юртара сахьат».
14.30 — «Хьан улицагIа да цIей?». Москвай Петровски района культурно - спортивни балхах.
15.10 — «УнахцIено».
15.55 — ДIалокх пианиста М. Лафорес (Франци).
16.05 — «Денна тIехьа ди». Парте райком эргалонаш еча хьалашка». 7-гIа ди. «Хана декхараш».
16.20 — «СелаIад» яха дунен халкъашта юкъера халкъа творчества телепрограммай фестиваль. «ЦIи». (Болгари).
16.55 — «Тамашийна Iаж». Телевизионни художественни фильма премьера.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Из шоана могаргда. Веломобилей а, мотоциклий а керда конструкцеш.
19.30 — «Малха кIалара моттиг». Телевизионни короткометражни художественни фильма премьера.
19.50 — «Музыкен вайи».
21.00 — «Ха».
21.40 — Хьажархой дехарца. «Сага деррига дулургда». Шек лелхара дефект дIаяккхарах телевизионни документальни фильм.
22.45 — «Телехьажархочун спутник».
23.20 — «Футбольни обозрени».
23.55 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дIаотта!».
8.15 — «Къулбаседен повесть». Художественни фильм.
9.30 — Дунен музыкальни культура ганзера. С. С. Прокофьев № 5 йола симфони.
10.25 — «Эрсий къамаьл».
10.55 — «Энтузиасташ эш». Телевизионни документальни фильм.
11.40 — «Баллада о двух домах». Телевизионни художественни фильма премьера. 1. 2-гIа сереш.
13.45 — Гитараца локхача музыка концерт. Ленинградера передача.
14.05 — «Обратни бувзам: кагирхой редакце хоам бу...».
14.50 — «Испани массаза а». Телевизионни документальни фильм.
15.45 — Сийлахьча Октябра 70 шу дузаш. Къамий театрий фестиваль. Г. Сундукяна цIерагIча Армянски Пачхаьалкхен академически театра фильм-спектакль. В. Шекспир. «Король Джон».
18.00 — «Дийна Iалам».
19.00 — Тенниса урок. 3-гIа передача.
19.15 — «ДоттагIал» яха велогонка. г. Пушкинера передача.
19.35 — «IаьржагIа хий ца доагIа Ленинград». Iилма-довзийтара фильм.
19.55 — Реклама.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». «Никъ бита сона». Мультипликационни фильм. 2-гIа дакъа.
20.15 — Хи тIара поло. Дунен халкъашта юкъера турнир. Югославе сборни — СССР сборни.
20.40 — «ДоттагIал» яха велогонка.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Тешамо декхарийла ву». Художественни фильм. (Венгри).

1 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

БЕРАШ ЛОРАДАРА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА ДИ.

7.00 — Iуйранара заряка. Мультфильм. Ашараш.
7.30 — «Ха».
8.05 — «Футбольни обозрени».
8.40 — «Джамайка». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа сери.
9.05, 16.00, 20.00 — «Кердадараш».
16.10 — Бераш лорадара дунен халкъашта юкъерча денга. «Берала ираз дола дуне». Телевизионни документальни фильм.
16.45 — «Дума о Ковпаке». Художественни фильм. «Карпаты... Карпаты...». 3-гIа фильм. 1-гIа дакъа.
18.00 — ПТУ дешархой КПСС ЦК членаца Иркутски КПСС обкома Хьалхарча Секретараца СССР Лакхехьарча Совета депутатаца В. Н. Ситниковца вIашагIкхетар.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Сихдари эргаленаши». «Преме мах». А. В. Ухтомске цIерагIча юртбоахама машинай завода балхах лаьца.
19.30 — ДIалокх киевски сердалон болхлой ЦIен «Викторин» яхача вокальни ансамбло.
19.40 — Малхбоаленера Польша да тхо яха «доттагIий».
20.05 — Искусства говзанчий. Ефим Копелян.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Дунен лораш ядерни тIема духьала» яхача Дунен халкъашта юкъерча 7-ча Конгресса доакъашхошта лаьрхIа концерт. Перерыв йолча хана — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.20 — «Аракеляна беш». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.50 — «Иллеш са, иллаш».
9.20 — «ДIаьхденнад ди...». Телевизионни документальни фильма премьера.
9.50 — «Малх санна сийрда кIерам». Берашта художественни фильма премьера.
11.00 — «Iилмеи вахари».
11.45 — «Тешамо декхарийла ву». Художественни фильм. (ВНР).
13.10 — Сакъердаме ноткаш. Къонача вокалистий конкурс.
14.10 — «Кердадараш».
17.25 — Тахан дунен халкъашта юкъера берий ди. «Массаза малх хилба».
18.35 — «ХIара каьхата — теркам» (нохчий меттала).
19.05 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
19.25 — Вай долча хьоашалгIа я Кени Республика хьехархой профсоюза делегаци.
19.45 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
19.55 — «Салташ иллеш доахача хана». Грозненски гарнизона «Гвардеец» яхача вокально-инструментальни ансамбла концерт.
21.00 — «Ха».
21.40 — А. Борин. «Встречная полоса». Телевизионни фильм-спектакль.
23.20 — «ДоттагIал» яха велогонка. Выборгера передача.
23.50 — «Кердадараш».

РАДИО

30 МАЙ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — 7.00 — Хоамаш.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
10.15 — «Сакъердамеча талгIе тIа». Литературно-музыкальни композици (гIалгIай меттала).
10.35 — 10.40 — Реклама.
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — «Дуккха хиш цхьана вIашагIкхеташ санна». Яздархочун Г. Гагиева къамаьл.
12.40 — «Яздархой эргалонаш». Микрофона хьалхашка ва поэт А. Шайхиев (нохчий меттала).
13.00 — 13.15 — Iилма-практически конференцега. «Сийлахь Октябри Нохч-ГIалгIайчене хинна хувцамаши».
15.15 — «Иллен фольклора оагIонаш» яхача циклацара передача.
16.00 — 17.00 — Концерт.
18.20 — 19.00 — «Ашарий почта».

Хоатташ

Тахан республике гIоллен Грознен морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 18—23, Грозне 20—22 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка лаьгIо догIа а делхаш, тайп - тайпарча оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 9—14, дийнахьа 17—22 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

«СЕРДАЛО» ХЬАМСАРА ГАЗЕТ ДЕШАР!

Нагахьа санна «Сердало» газета йолча Хьа подписка ха июнь бетта чакхйоалаш яле, юкъагIа ца а доалаш газет дIайидергдолаш, ший ханнахьа 1987 шера шоллагIча ах шера подписка йIаьхьелга чакхдаккхар дех оаха Хьогара.

«Сердало» газета редколлеги.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописни бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря—2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства—2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем—2-85-64; машинописное бюро—2-89-51; корректорская—2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05216. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2004.